

НОВА СВЪТЛИНА

СПИРИТУАЛИЗМА.

от

А. Р. Валас*)

(Прѣвод.)

Спиритуализм (наречен спиритизм върху мате-рика) се нарича едно голѣмо число необикновени явлениа причинени от духовни същества, или прѣдположени такива, с които се свързва и произтекающето вървение: *способиенето на животъ с тѣзи, които наричат умрѣли*. Слѣдущтето опрѣдѣление, дадено от лондонския „Spiritual Magazine“, е отколѣ прието, като най-доброто излагание на въпроса, направено в Англия: „Спиритизма е наука, основана изклѣчително върху факти; тя не е плод, нито на обмисления, нито на въображение, тъй като тя е основана върху факти, ништо друго освѣн факти, които цѣлпа свѣт може да види и опита. Благодарение на една медиумическа система много широка и вѣроіатно безгранична, той съставпа органическа физиология, основана върху най-строги логически дедукции; неговпа най-съществен принцип, основан върху опити и изслѣдвания, направени отъ милиони мъже и жени, здрави умствено, отъ всички страни и религии, е върванието в един свѣт отъ духове и в продълже-

*) Английски учен мъж, съперник на Дарвина и Автор на прочутото съчинение „всемирпа подбор“. От материалист, той е бил длъжен да стане спиритуалист прѣд очевидността на безбройнитъ медиумически факти, плод на което е забѣлжителното му съчинение: „чудесата и съвременпа спиритуализм“.

нието на личния духовен живот, който минава през минутното помрачаване на смъртта изчезва от земята за да се появи пак в мира на духовете и да стане един член от наследението, вечно растящите, на духовете“.

Движението познато под името „*модерен спиритуализъм*“, се счита обикновено да е наченало от 1848 год., когато някакви удари и таинствени явления се проявиха в къщата на Г. Фокс в Хидвил, до Нiu-Йорк; дъщеритѣ му Маргарет и Катес, на 12 и 13 годишна възраст, бѣха първитѣ медиуми, тъй като явлениата се произвеждаха в тѣхно присѣствие. Не трѣбва да се мисли че тѣзи явления бѣха нови, понеже историата потвърдиава и други подобни явления; такива са били безпоредъцитѣ в стария палат на Вудсток, в 1649; тѣзи у Г. Монпесон, в Редворт, 1661; тѣзи в енориата Исворт, 1716, у фамилиата на Г. Веслей, бащата на основателя на методизма; призрака на Кок-Лан, изслѣдван от д-ритѣ Жонсон, Бишо, Перси и други джентлмени; необикновеннитѣ явления в къщата на г. Жобсон, в Сундерланд, 1839, които бѣха изучени и обнародвани от докторитѣ Клани и засвидѣтелствувани като достовѣрни отъ 16 свидѣтели, мѣжду които 5 доктори и хирурзи; и безбройно друго количество по-маловажни, събрани в съчинениата на Вилиам Хурт, Роберт Дал Овен, Д-р Евгений Кровел и много други по стари списатели. Но никое от тѣзи явления не обърна много вниманието, нито подведе към систематическо изучаване прѣдмѣта.

Най-много отличава годината 1848 обстоятелството, че тя бѣ изходната точка на едно движение, което порасте и се разви значително до толкоз, што то, въпрѣки лъжливитѣ доноси и прислѣдваниата, спечели послѣдователи във всичкитѣ классове на обществото и по всичкитѣ цивилизовани страни на земята. Спиритуализма се практикува тъй често въ висшитѣ классове, както и въ срѣднитѣ и въ бѣд-

нитѣ; той има едно достатъчно число върушители в най-високитѣ редове на науката, литературата, изкуството и във всичкитѣ професии.

Във всичкитѣ страни на Европа, Америка и Австралия има множество журналы, които пропагандират знанието на явлениата и философията, които произтича; на спиритуализма се дължи измѣнението, което се направи от известни членове на Английското духовенство, относително учението за бъдещия живот. Тѣзи факти и качества характеризират достатъчно спиритизма като нѣщо твърдѣ различно от всичко, което го е прѣдшествувало, и му дава право на уважение.

Когато ударитѣ и движенията на мобилитѣ бѣха забѣлѣжени за пръв път, бѣха взети като причинени от нѣкой бездѣлник, който иска да се шегува, или от нѣкоя, каквато и да е, естествена сила. И прѣз всичкото траяние на тѣзи явления всички упорито продължаваха да се придържат о прѣдразсѣдка си против всѣкакво друго обяснение. Когато фамилията Фокс неможе да намѣри обяснението им, повика съседитѣ; но напраздно. Забѣлѣжиха скоро че най-силнитѣ звукове и движения се проявяваха прѣд присѣствието или непосредственната близост на едно от момичетата, и бѣха взети всѣкакви прѣдпазителни мѣрки за да се избѣгне нѣкоя магия отъ тѣхна страна; нагледваха ги от близо, държаха им ръцѣтѣ и краката, връзваха ги в чували, тургаха ги с боси крака въз възглавници, но всичко бѣше напраздно. Ударитѣ, силни, послѣдователни, въз вратитѣ, масситѣ, потона, тавана, продължаваха се тъй както и прѣди.

Забѣлѣжиха подир туй, че ударитѣ се явяваха слѣд нѣкой въпрос, като отговор на забѣлѣжкитѣ. Слѣд туй бѣше употребена азбуката и се получиха отговори на въпроситѣ чрѣзъ удари въз известни букви, които като се съемиха, съставиха думи и прѣдложения.

По този начин узнаха, че ударитѣ били правени отъ духа на един заклан в кѣштата чловѣк и заровен в хизбата; намѣриха се чловѣчески кости смѣсени с вар и вѣглишта, доказателство за туй убийство. По-прѣднитѣ наемници (кираджии) на кѣштата заивиха че били съшто тѣй безпокоени от необіасними шумове.

Възбужданието причинено от тѣзи іавления бѣше толкова голѣмо, штото, за да удовлетвори либопитството на посѣтителитѣ, фамилиата Фокс бѣше задѣлжена да се подложи на публични манифестации; тогаз се произведаха забѣлѣжителни іавления прѣд очитѣ на всички, медиумничеството в публични сеанси почена.

По него време се откриха и други медиуми из различни мѣста на страната и се почна едно специално развитие на тази ненормална сила.

Въ 1845 год., един млад момѣк без никакво образование, Андреіа Жаксон Давис, син на един тѣкач и чирак при един обуштарь в Нiu-York, показва забѣлѣжителна сила като медиум говоріашт и излѣчител на болѣсти. Прѣз време на своитѣ транци*), той показваше такова широко познание върху прѣдмѣти абсолютно вѣн от неговитѣ привычни способности, штото привлече вниманието на научнитѣ хора, под тѣхното покровителство, той даде в Нiu-York 157 конференции, които бѣха обнародвани отпослѣ в един том от 800 страници.

Тѣзи дарования Ж. Давис упражніава прѣз едно дълго съштествувание и един от неговитѣ ученици, Тома Лак Харис направи една поема: „Пѣснитѣ на златния свѣк“ коіато бѣше диктувана в 94 часа и коіато, според мнѣнието на Вилиам Ховит, била на височината на Милтоновитѣ съчинения.

*) Транц се нарича безсѣзнателното състоіание в което падат извѣстни медиуми, прѣз устата на които почват да говоріат духоветѣ, които се един вид въплотіават в тѣх и си служат с органитѣ им за съобщение.

Около същото време (1846-50), братиата Давенпор произведаха забълбжителнитѣ явлениа, които заинтересуваха толкоз много наблюдатели по цѣлиа свѣт.

В 1846, прочутиа медиум Іум, тогаз 13 годишен, имѣ своето първо видение, това на един свой приятель, който от 1200 километра далеч му извѣстиаваше смъртта си, коіато станала прѣди 3 дни, в един опрѣдѣлен час; туй било провѣрено и намѣрено точно.

Естество и ред на явлениата.—Почти във всичкитѣ случаи, медиума е една личност, коіато прѣз младинитѣ си е имала видения, е чувала гласове, които често ѝ са съобщтавали свѣдения върху минали произшествия, или даже бъдѣшти, неизвѣстни нито ней, нито на фамилиата ѝ. В слѣдствие на тѣзи произшествия и вѣроіатно за да се привлѣче вниманието и на другитѣ хора, захващат да се чуват удари; понѣкоги се долавят гласове, понѣкоги музика. Послѣдват разни движения на вѣштественни прѣдмѣти, било всрѣд бѣл день, но по-често в тъмнината, или по такъв начин, штото само резултата да се вижда. Стаи, даже цѣли здания са понѣкоги разклатвани, звънци са раздрѣнквани силно без никаква материална причина; цвѣтіа, плодове и други нѣшта са донисани от далеч, в съвършенно затворени стаи, нѣшта от особено естество понѣкога, като че ли са били поискани в същтиа момент от присѣтствуиуштитѣ.

Едно друго забълбжително явление е завръзванието и развръзванието на възели. Понѣкоги медиума е връзан по такъв начин, штото е съвършенно невъзможно той да се връже тѣй; когато пък други хора го завръжат и възелитѣ с краиштата на възето се намират вѣн от неговиа досѣг, той се найдва почти мигновено развръзан. Намират се съшто възели направени върху връв без краишта, по един

начин невъзможен за човекъ, както въ опититѣ направени от професор Ціолнера.

едно явление, което се случва често, е издаването звукове на нѣкой музикален инструмент, без никакво човѣческо намисание. Понѣкоги нѣкое затворено пиано засвири, а в туй врѣме хармоники и тамбури лѣтѣят из въздуха и създават едно общо съзвучие. Думи и рисунки са често извършват без никакво човѣшко намисание. Писанието на думи се извършва върху книги държени, или хвърлени под масата, заклѣчени в чекмеджетата, или притиснати мѣжду двѣ плочи. Рисункитѣ са от различно естество; нѣкои са начѣртани върху плоча с молив, или тебишир; други върху книга. Доста добри рисунки, с молив, с сухи или масленни бои, са изработвани с такава бързина и при такива условия, които правят човѣшкото намисание не възможно. Един Шотландски медиум изработваше обикновенно малки масленни пейзажи, въз кори отбѣлѣжени от рано от свидѣтели, и това в най-голѣма тъмнина; като се свършѣше, боитѣ биваха опште влажни. Тѣ бѣхж обикновенно картинки твърдѣ точни и художествени. При други случаи, пространството под масата биваше покрито с един голѣм шал, овиснал на потона; отбѣжени карти биваха хвърлени отдолу му и в 10-15 секунди, рисункитѣ биваха изработвани; голѣмо количество от тѣзи рисунки са били показани на пишущия тѣзи рѣдове от Г. Бенжамен Колман; една от тѣх бѣше изрисувана върху отбѣлѣжена от Г. Колман книга, посредством игли прѣкарани прѣз тънѣк книжен изрѣзѣк, който стоѣше сега като доказателство за тождеествеността. Рисунката, начѣртана върху тѣзи книга, прѣдставляваше двѣ птичета, държашти с гагитѣ си един венец от цвѣтіа: двѣтѣ дупки направени от иглитѣ, прѣдставляваха очитѣ, и понеже съпадаха точно с края на книгата, крепен от иглитѣ, ясно се доказваше, че книгата на рисунката бѣше същата която Г. Колман дал!—

Лорд Бортвик, който бил свидѣтель на изработване-то тѣзи рисунки, потвърди Г. Колмановитѣ думи прѣд комитета на „Dialectical Society“ в 1869.

Едно от най-забѣлжителнитѣ физически явле-ния е издиганието на човѣшкото тѣло (левитация), което се е произвело от много медиуми, но най-добрѣ и най-свършено от Г. Дунглас Іум. Необикнове-ното продължение на тѣлото е било съшто потвърде-но от много и компетенти наблюдатели; в негово присѣствие, както и в това на много други меди-уми, тежки маси са били издигнати във въздуха на една значителна височина, или наклонени в ъгъл от 45⁰; много прѣдмѣти сложени върху масата, като книги, стѣкла, лампи и пр., не падаха.

Едно необикновено явление, произведено от Г. Іум и нѣкои рѣдки медиуми, е способността да ней-трализират (унищожават) дѣйствието на огъня, както върху себе си, тѣй и върху зрителитѣ. Лорд Линдсей даде слѣдуишето потвърждение прѣд „Dialectical Society“: „аз съм виждал често Іума, когато бѣше във Франция, да отива при огништето и да изважда голѣми въглени нажежени до бѣло; той ги носѣше в ръцѣтѣ си, пѣхаше ги под ризата си и пр. Осем пѣти аз сам дрѣжѣх нажежени до бѣло въгле-ни в ръката си без да се опаря, додѣто пѣк като ги приближавах до лицето си, го изгаряха отдалеч..... Прѣди нѣколко седмици, аз бѣх на една сеанса заед-но с 8 души; седем от всички ни можиха да дрѣ-жат нажежени въглени без болки, а двамина не мо-жиха да ги приближат даже.“

Лорд Адар, Г. Дженкен и много други видѣли Іума да разбѣрка огъня с ръка и да си пѣхва ли-цето мѣжду разгорѣшteni въглени, които мърдал, като че ли се кѣпѣл във вода.

Г. Халл, Конт Кравфор (лорд Линдсей) и много други оште видѣли Іум да турга един нажежен въ-глен във главата на Г. Халл и да намѣстѣ бѣлитѣ му косми във въглена; така го подѣржал нѣколко

минути. Когато го снел, той изгарял още ръцѣтъ на всички които искали да го похванат. Едно извѣстно число други лица, от най-уважителнитѣ, са засвидѣтелствували подобни случаи с Г. Юма.

Едно явление, още по-необикновено, по-отдалечено от нормалната човѣшка възможност, е явяването на видими и похватливи ръцѣ, които подигат прѣдмѣти, често пишат и изчезват. Явяване на фигури и даже на цѣли дора, при условия, които правят измамата невъзможна. Видими и невидими призори бѣха доказани вече като обективности (които дѣйствително съществуват, а не са плод на нашето въображение) чрезъ фотографирването им от експерти, които стоят високо над всѣко подозрение и при условия, които правят дѣйствителността на явлението очевидна. Ръцѣтъ, краката и лицата на тѣзи призори са се отбѣлѣжавали в стопен парафин, при условия, които поставяха всѣка измама от страна на медиумитѣ далеч от въпросителни.

Най-послѣ има още една върволица явлениа, които могат да се опрѣдѣлят: физиологически и душевни; тѣ се състоятъ в появлението на духове или ефирни форми, невидими за другитѣ; чуване на тѣхнитѣ гласове, които ни научват за туй, което става далеч от нас, за дѣла неизвѣстни от присъствуиуштитѣ и които послѣ излизат истинни; за бъдѣщи случки, които се изпълват точно тѣй, както са били прѣдсказани — явлениа от които съществуват много примѣри. Надаренитѣ така личности казват често дълги краснорѣчиви слова, или пък правят непосредствени писания, на един възвишен език, без никакво съзнание или мислено сподѣляние от тѣхна страна; чрезъ тѣзи съобщения ний получаваме най-свършени познания върху учението и философията на модерния спиритуализм.

Характери на известни медиуми. — Многочисленитѣ и различни класове на явлениата прѣдставляват безконечно число измѣнения в подробноститѣ,

според медиумитѣ, които ги произвеждат; за туй много важни резони (умозаклѹчения) недопускат прѣдположението за нѣкаква измама.

Първо, почти всички медиуми доказват способността си опште в младини, или даже в дѣтинство, без да са имали случая да изучат употрѣбаванитѣ от медиумитѣ по занаѣт методи.

Второ, в явлениата се забѣлѣжват всѣкога личнитѣ способности на медиума, чрѣз когото се произвеждат и никога при един медиум не може да се произведат точно явлениата, които стават при други.

Третю, явлениата се произвеждат понѣкога в съвършенно частни кѣштити, гдѣто медиума отива без никаква прѣдварителна подготовка.

Четвърто, всѣка върволица явления се произвеждат тѣй добрѣ с неплатени медиуми, както с такива, които имат медиумничеството си за занаѣт.

Най-послѣ, петю, едно голѣмо число медиуми, от най-забѣлѣжителнитѣ, са били подложени под сериозни и дълбоки изслѣдвания от страна на интилигентни и учени наблѹдатели и пак са били получени явления които са стоѣли много високо над тиа получени от професионалнитѣ (по занаѣт) медиуми.

За да се оцѣни важноста на тѣзи изслѣдвания, от страна заштитницитѣ на теориата, според коѣто спиритуалистическитѣ явления били плод на илѹзията и измамата, полезно ште бѣде да наименуваме нѣкои-други от изслѣдователитѣ.

Първия учен изслѣдователъ е бил, може би, Д-р Роберт Хар от Филадельфия, високостоѣащ химик, познат специално на своитѣ измислѹвания на хитроскромени апарати. Като всички сериозни хора и търпеливи изслѣдователи, той почена с помисълта че ште открие машинациитѣ на тѣз факти; но всичкитѣ негови трѣсеня, всичкитѣ негови опити, чрѣз апарати от него измислени, му дадаха да разбере че се намира прѣд една велика истина. Слѣд туй той помоли правителството да назначи един комитет, който да изслѣдва

тѣзи явлениа и да се произнесе; но понеже прѣдложението му не се взе под внимание, той обнародва една книга под заглавие „*опитно изучаване на спиритуалистическитѣ явлениа*“.

Съдиата Едмонд, един от най-прочутитѣ и плодотворни съдебни мъже в Съединенитѣ штати, посвѣти цѣли години на едно дълбоко изслѣдване явлениата, помаган от най-ученитѣ и просвѣтени свои приятели; той сам стана медиум, както и дъщерия му. Тѣзи млада дѣвойка, макар да не притежаваше, освѣн обикновеннитѣ познания от Американскитѣ училишта, бѣше способна, когато падаше в транцъ, да говори много чужди езици, мѣжду които новогръцкия, и да се разговаря с чужденци от различни страни, на които говорѣше по тѣхния езикъ.

Професоритѣ Ман и Лумис, и двамата химици, с помощта на двама доктори и други приятели, подложиха братиа Давенпор на опит и намѣриха, че явлениата които се произвеждаха, не можаха да се прѣпишат на друго нѣщо освѣн на мѣдиумничество. Това заклѣчение бѣше потвърдено от много изслѣдователи в Англия, мѣжду които и сир Ричард Бъртон, послѣдния от человекитѣ, който ште се остави да го занимават с *духопризивания*. При всичко туй, в едно свое писмо, което бѣше обнародвано, той казва: „аз присъствувах сега на четири сеанси в темно. Тѣ бѣха всички направени в частни къштѣа — едната от тѣх, в моѣа собствен апартамент. Ний махнахме всички вѣруиушти и избрахме най-скептицитѣ и затвърдени в невѣрието си приятели и познайници, от които нѣкои бѣха приготвили най-мъчни изпитания. Обградихме се грижливо против всѣко намисание от съучастници и донесѣхме свои собствени вѣжета, червен восък, музикални инструменти и пр..... Червени и блѣди искри почнаха да падат, нѣкога отвѣсно, а нѣкога на прѣки прѣз стаѣята. Палтото на Г. Фай му бѣше отнето, като бѣше хубаво вързан в краката и ръцѣтѣ; запалихме в съштѣа миг едно фосфорено паличе и

видѣхме на свѣтлината двамата Господа здраво вързани, както си бѣха, а палтото да се носи из въздуха, въз другата страна на стаіата..... Като съм прѣкарал една голѣма част от живота си по-източнитѣ страни, аз съм видѣл много магіосници..... Аз съм чел и слушал всичко което се е писало и говорило по тѣй нарѣченитѣ *факусничества* на братиа Давенпор и ако е можило нѣшто да ме накара да направя този грамаден скок „от материята към духа“, то е съвършенното отсъствие на други обіяснения за тѣзи іавления“.

Мѣжду другитѣ изслѣдователи познати по своіата проникателност и чистосърдечност, трѣбва да именуваме Роберт Дал Овен и Д-р Роберт Чебърс, които изучиха іавлениата с медиума Кат Фокс, в Нiu-Йорк; този послѣдния бѣше приятель на Iума. Д-р Сіорж Секстон, сериозен професор, бѣше убѣден от іавлениата, които се извършиха в собственната му къшта и чрѣз медиуми които бѣха неговитѣ близки и приятели; послѣ той изучи іавлениата на материализираніето, както се произвеждаха с Г-ца Кок. Г. Кромвел Варлей, електрик, изучи съшититѣ іавления с помошта на електрически апарати. Д-р Локардт Робинсон, слѣд едно дълго практикуване в цѣрението на лудитѣ и слѣд като е бил върл противник на спиритуализма, като основан въз измами и заблуждения, бѣше принуден да признае и се убѣди, чрѣз іавления извършени в собственната му къшта в присѣствието на Американския медиум Скир. Професор Ціолнер от Лайпциг, в съчинението си „*Трансцендантна физика*“, описа най-чудни іавления, които се получили в собственния му кабинет, при изпитвателни условия от най-строгитѣ, с помоштта на медиума Слад, в присѣствието на нѣкои от събратията му професори, като свидѣтели. Най-послѣ ний видѣхме г. Уиллиам Крукс, един от първитѣ въ Европа химици и физици, който въ продължение на много години посвѣти една значителна част от времето си за изучаваніето на іавленіата и тѣхнитѣ слѣдствия.

С много различни медиуми, в собственната си кѣшта, той ги подлагаше под изпитвателни условия от най-строгитѣ каквито се прилагат при научнитѣ опити; по тоѣа начин достига той до убѣждението в дѣйствителността на горѣизброената върволица факти.

В 1882, Уил. Крукс издаде своитѣ забѣлѣжки по сеанситѣ с Д. Д. Гума*), гдѣто, във въведението, той прави това важно заѣвление: „обнародванието на тѣзи забѣлѣжки ще докаже, че, във всѣки случай, аз не съм промѣнил мнѣнието си; че в безпристрастния прѣглед, който направих на мнѣниата си обнародвани прѣди 20 години, ненамѣрих ништо да затриа, или измѣниа. Ненамѣрих никаква грѣшка ни в опититѣ които направих тогаз, ни в разсъждениата, които основах върху тѣх.“

Стойността на тѣзи ѣвления. — Прѣд тѣзи върволица ѣвления и изслѣдвания ѣвлениата от специално изучени мъже, спиритуалиститѣ заклѣчават, че фактитѣ, върху които са основани върваниата им, са истини, вѣн от всѣко съмнѣние. При всичко туй, може нѣкой да попита, както го и правѣат мнозина: „какво е значението или полезността на тѣзи странни ѣвления? Ний не намираме ништо интересно в мобили, които се движат, в прѣдмѣти, които лѣтиат, в опити над огънь, в писания върху плочи и пр.....“ Ето моѣа отговор: за едно голѣмо число интелигентни хора, тѣзи физически ѣвления колкото долни и дѣтински да приличат, са едни от най-сгоднитѣ, като срѣдство да привличат вниманието на хората върху спиритуалистическия въпрос, а особено нагълтанитѣ с модерно образование хора. Ако тѣзи послѣднитѣ научни хора видѣат, че се извършват физически ѣвления, за които са прѣдварително убѣдени, че са невъзможни, чрѣз самия този груб факт, тѣ имат доказателство, че в работата съществува нѣшто пове-

*) Съшититѣ които продължават да се печатат в Българ. прѣвод Б. Пр.

че отколкото фокусничество или заблуждение; нови изслѣдвания им потвърдяват че тѣзи категория явления не съставлява освѣн *главнитѣ черти, контуритѣ* на въпроса. Всички любители и специалисти на физическитѣ науки, които са станали спиритуалисти, (а такива има с по стотини, във всички цивилизовани страни), са поченали своитѣ изслѣдвания, защото са били убѣдени, че извѣстни от тиа дѣтински явления са дѣйствителни, необіасними според сегашната официална наука. Самиа факт е достатѣчен отговор на тѣзи, които намират явлениата за прости, анти-спиритически, недостойни за един истински вѣршут спирит и пр., ако дѣйствително са такива, то показва само, че най високообразованитѣ и научни мъже се привличат от тиа им качества.

Учението и философията на спиритуализма. — Но ако оставим на страни явлениата и прѣгледаме грижливо учението и философията с които са прошарени писменнитѣ или говорни съобщтения от пишущитѣ или говоріашти медиуми, както и писаното от привърженицитѣ на спиритуализма, които отколѣ са се проникнали от него, ний ште влѣзем ведна фаза на въпроса, коіато никой нѣма да намѣри ни проста, ни безполезна. Всемирното спиритуалистическо учение е, че всичкия материален мир съществува за да развива духовни същества; че смъртта е само един прѣход от материалния живот в първата степен на духовния живот и, че нашето добродетелство, както и степента на нашето осъвършенствование зависіат напълно от употреблението което сме дали на способноститѣ си, в различнитѣ обстоятелства тука долу. Аз настаіавам върху туй, че сегашния ни живот ште прѣдставлява един нов интерес и ште има едно ново значение, когато хората бѣдат възпитани не в разколебани вѣрвания, но в твърдото убѣждение, че съществуването на този свѣт не е в същност освѣн един от брѣговетѣ на вѣчното ни движение и, че по

мислитѣ, които сме имали и дѣлата, които сме извършили, ште се опрѣдѣлят условната, формата и органическото очертание на нашата личност слѣд този живот.

Като примѣр от учението на модерниа спиритуализм, привеждаме тук долу най-кѣситѣ мѣста от книгата „спиритически учения“, от Г. А. Оксон, един отъ най-интелигентнитѣ спиритуалисти и почтенни медиуми; мислими че са достатѣчни: „душата минава отъ земния живот в духовния, тъй както си е живѣла на земята; вкусоветѣ ѝ, наклонноститѣ ѝ, привичкитѣ ѝ, отвращениата ѝ са с нея. Тя с ништо не се е измѣнила, освѣн с туй, че се е отървала от земната си обвивка (плътта). Ддушата, коіато върху земята е имала ниски пожелания и е била нечиста, не измѣнява природата си, като напустне земната сфера, както възвишената и чиста душа, не става ниска и лоша чрѣз смѣтта..... Характера на душата е едно всѣкидневно, всѣкичасно развитие и не един товар от когото може да се отърве; той оплита обвивката на духа, коіато става нѣшто нераздѣлно с него, сраства се. Невъзможно е да се прѣобразува отведнѣж, но полека лека чрѣз дълго едно развитие. Аз ште кажа нѣшто повече; душата има нѣкои придобити привички, които са се тъй занектѣли о нея штото са станали присѣпти на нейната индивидуалност. Духа който се е приклонил на едно сладострастно тѣло най-послѣ ште стане негов раб; злочест посрѣд чиститѣ и високоразвити духове, той ште ламти да се върне на прѣжнитѣ си привички, които са му станали съществена негова част.

„Неизмѣнни закони управляват резултата от нашитѣ дѣла. Добритѣ дѣла водіат напрѣд челоуѣка, додѣто лошитѣ дѣла го забавіат и разваліат. Блаженството се намира в самия напрѣдѣк и в постепенното сливание с Божественното, тъй като усъвършенстванието на духа според Божиата любов, оживотворява дѣлата и духоветѣ се намират честити, когато могат взаимно да се благославіат. В тѣх нѣма

никога ламтение към една безгрижна лѣнност, нито край желанието им да напредват и да се учат. Человѣшкитѣ страсти, пожелания и нужди са си отишли заедно с тѣлото и просвѣтенитѣ духове живѣят един живот пълен с чистота, напредък и любов. Такъв е тѣхния рай. Ний не знаем да съществува ад, освѣн този на душата, един ад който произлиза от изгората на нечисти пожелания, недовлетворени мръсни страсти, мъчения на съвѣстта, агонии, скѣрб и болки, които избликват необозданно като слѣдствие от лошитѣ дѣла. Прочее едничкото спасение се състои да се върне человек от лошия път, да развие в себе си качества които пораждат любов към подобнитѣ си и към познаването на Бога.

„Длъжността на человекъ, като разумно същество, надарен с дух и ум, може да се изрази в тѣзи думи: „Култура“ (обработване, развитие, осъвършенстване), във всичкитѣ нейни разклонения, не само в една смисъл, но във всички, не само за едно земно назначение, но и за високото назначение да развива способности, които ще се проявяват в едно вѣчно движение. Длъжността на человекъ към себе си, като въплътен в едно тѣло дух, се състои в чистотата на мислитѣ, думитѣ и дѣлата. Аз съкратявам длъжноститѣ на человекъ къмъ себѣ си, като духовно разумно и тѣлесно същество, въ тѣзи три думи: напредък, култура, чистота.“

ВИДѢНИЕТО НА КАРЛА XI.

(из Ребус).

Това което слѣдва е напечатано в Руския спиритически журнал „Ребус“ като исторически факт, който не може да се обясни чрѣз халіуцинация, до коіато обикновенно прибѣгват материалиститѣ заобяснение на спиритическитѣ явленія. Халіуцинация може да бѣде с едно лице, или с нѣколко лица от-

веднѣж, ако са наклонни на таѣа болѣст и ако има общи външни влиания, които да ги възбудат еднакво и едновременно, но не е възможно да бѣде халуцинация, едновременно виждане на нѣшто свръхестественно от лица, които съвършено не са наклонни и без общи външни влиания, които да настроѣят в такава смисъл духа им; оште повече за нѣшта, които се сбѣдват точно слѣд години.

Карл XI, бащата на знаменития Карл XII, бил един от най-строгите, но в същото време и най-мъдритѣ царе на Швеция. Той се отличавал с просвѣтени възгледи, лично мъжество и положителен характер, който недопускал фантазии.

Веднѣж, късно в една есенна вечер, Карл стоѣл по халат и чехли прѣд голѣмото огниште в кабинета си, в Стокхолмския дворец. Около него се намирали неговитѣ камергери: граф Браге, който се ползувал с неговото милостиво разположение, доктор Баумгартен, който играѣл ролѣта на волнодумец и искал штото хората да се съмнѣват във всичко освѣн в медицината. Царѣа го повикал тѣзи вечер за да се посвѣтѣва с него относително нездравieto си.

Настѣпвала поштта, а царѣа, против обикновенния си ред, не им давал оште знак да се отдалечат. Навѣл глава и замислено устрѣмил очи в огъня, той стоѣл в дълбоко мълчание, като, очевидно, се мѣчел от стоѣнието на присѣтствуйущитѣ, но и се боѣл да остане сам.

Граф Браге твърдѣ добрѣ виждал, че присѣтствието им не му е особено приатно и не веднѣж изказвал безпокойствието си, какво Негово Величество да не пропѣди съня с продължителното си бдѣние; но жеста на царѣа го задържал в стаѣата. Доктора и той от своѣа страна говорѣл, как много врѣдило на здравieto продължителното бдѣние, но Карл XI пробѣбрал прѣз зѣби: „стойте; не ми се спи оште.“

Тѣ се старали да завържат разговор за разни прѣдмѣти, но скоро изтоптили всичкия си материал.

Видно било, че царя се намирал в едно от най-мрачните разположения на духа си, а в такива обстоятелства положението на придворните бива много трудно. Граф Браге, като предполагал, че уничието на царя щеше да бъде свързано със скръбта за загубата на събругата му, вгледал се в продължение на няколко минути в портрета на царицата, който висъл в кабинета и след туй възкликнал с тъжка въздишка.

— Колко прилича този портрет! Какво величествено и в същото време нежно изражение на лицето.

— Доволно, прѣсѣкал го царя, който подозирал всекога някакъв упрѣк, когато произнасяли при него името на царицата.

След туй, той станал и почнал да се разхожда из стаята, за да скрие възмущението си, и се спрѣл до прозореца, прѣз когото се виждало двора. Нощта била темна; на небето се виждала луната в първата си четвъртина.

Двореца, в когото сега живѣе Шведския царь, не бил довършен още и Карл XI, който положил основата на неговото построѣване, живѣел още в стария дворец на върха Ритерсголма, от който се вижда езерото Мелар. Кабинета на царя се намирал на край двореца и почти сѣрѣшту огромната сала, гдѣто се събирали държавните съсловия, когато трѣбвало да чуят някое заѣвление от царя.

Прозорците на тази сала се показвали в това време силно освѣтлени. Това очудило царя. Той най-първо помислил, че това щеше да е отражението от факлиата на някой служител. Но какво могат да правят в такъв късен час в салата, коѣто откоѣ време не била отваряна? При това, свѣтлината била доста силна, за да може да се прѣпише на факлиата на някой служител. По-скоро можало да се прѣдположи пожар; обаче, не се виждало дим, прозорчните рамки били цѣлинички и не се чувало никакво движение; всичко показвало повече че има освѣтление на салата.

Карл XI гледал нѣколко време на тѣзи прозорци, без да проговори дума. Мѣжду това граф Браге искал да позвъни, штото да дойде камер—пажа за да узнае причината на чудния огънь, но царя го спрѣл.

— Аз искам да ида сам в салата, казал той.

Околнитѣ видѣли, как при тѣзи думи той поблѣднѣл и как по лицето му се изразило страх. При всичкото туй, той с твърда стѣпка трѣгнал към вратата; слѣд него послѣдвали граф Браге и доктора; във всѣкиго в рѣката имало по една запалена воштеница.

Вратаря, в гогото се намирал кліуча от салата, вече спѣл. Баумгартена го разбудил и от името на царя му заповѣдал незабавно да отвори вратитѣ на съсловната сала. Вратаря бил неизказано очуден от тѣзи неочаквана заповѣд; той за една минута се облѣкъл и отишел при царя с връзката кліучове в рѣка. Най-първо той отворил вратата на прѣдніата стаія коіато водѣла за в салата. Царя влѣзал, но какво било неговото изумление, когато видѣл стѣнитѣ покрити с черно сукно!

— Кой е заповѣдал туй? Попитал гнѣвно той.

— Ваше Величество, до колкото знаія, никой не е давал подобна заповѣд, отговорил смѣтениа вратарь. Послѣдния път когато отворих таія стаія, тія бѣше, както всѣкога обкована с дѣбови дѣски.

Царя бързо прикрачил почти третѣ четвърти от стаіата. Графа и вратаря слѣдвали подирѣ му по лека, а лѣкаря останал по-назад.

— Неотивайте по-далеч, Ваше Величество, изви-
кал вратаря. Главата си давам да іа отсѣчат, ако тука не дѣйствува вълшебничество. По този час..... от как е умрѣла царицата, Вашата съпруга, казват че в таія стаія ставало... Бже! спаси ни!

— Да вървим, казал царя с твърд глас, като се спрѣл прѣд голѣмитѣ врата на салата; а ти бързо отваріай вратата. Той блѣснал вратата с крака си.

Вратаря така трѣперѣл че не можѣл да уллучи с кліуча дупката.

— Стар войник и трѣпери! казал Карл, като подигнал раменѣ; ну граф, бъдете поне вий по-иуначни да отворите тѣзи врата.

— Господарьо, отговорил графа, като отстъпил една крачка назад, заповѣдайте ми да отида право към нѣкоја Немска или Датска пушка и аз ште Ви послушам без разсъждения, но недѣйте иска, штото аз да отида против самия ад.

Царьа отиѣл кліучоветѣ из ръцѣтъ на вратарьа. „Аз виждам, казал той прѣзрително, че мога да разчитам само на себе си“. И прѣди да успѣй свитата му да го удържи, той отворил тежката дѣбова врата и с думитѣ: „с нами Бог!“ влѣзал в голѣмата сала.

Неговитѣ трима съпътници, побудени от любопитство, което надвило страха в тѣх, а може би и засрамени да оставят царьа си самичак, влѣзли слѣд него.

Голѣмата сала била освѣтлена с множество факли и цѣлата била обвита с черно. По стѣнитѣ били развѣни, както обикновено, Датски, Немски и Московски знамена — трофеитѣ на Густав Адолфовитѣ войници; посрѣд тѣх се показвало Шведското знаме, закрито с траурна обвивка.

На столоветѣ се расположило голѣмо събрание. Четири съсловия (штати) стоѣли, всѣко на мѣстото си, наредени по чин.

Всички били в черно облѣчени и това множество лица които се очертавали в тъмноцвѣтния фон (дълбочина) на салата, произвеждало нѣкакво си потрѣсаиуште впечатление, опште повече, че четирмата свидѣтели на таа странна сцѣна не могли да намѣриат мѣжду тѣзи лица ни едно познато.

На високия трон, от когото говорил обикновено царьа на събранието, лѣжал окървавен труп в царски знаци. Отдѣсно на него стоѣло едно дѣте с корона и скиптер в ръка; отлѣво стоѣл прѣкарал един челоуѣк, блѣден като привидение, с ръка опрѣна на трона. Той бил в парадна мантиа, каквито носѣли

Шведскитѣ управители, прѣди Густав Ваза да обѣрне Швециа в кралство. Срѣшту трона, около една дълга маса, стоѣли нѣколко челоуѣка със строги и сурови изгледи, в дълги черни облѣкла, които по-всичко приличали да са съдии. Върху масата лѣжели голѣми книги и нѣколко пергаментни навивки. Мѣжду трона и столоветѣ на събранието се виждал един дървник покрит с черно сукно и въз него един топор.

Никой, от всичкото това зловѣшно събрание, не забѣлѣжил, види се, присѣствието на Карла XI и на неговитѣ трима съпътника. Като влѣзли в салата тѣ неможили да чуят нѣшто друго, освѣн неспрѣдѣлени звукове. Отведнѣж стария и, очевидно, главния от съдиитѣ станал от мѣстото си и три пѣти ударил върху сложената прѣд него книга. Тоз час настѣпила в салата най-дълбока тишина. Прѣз срѣштната на тѣзи, от гдѣто влѣзъл царя, врата, вѣвѣли нѣколко хубави момци, с вѣрзани на гърдитѣ рѣцѣ. Слѣд тѣх вѣрвѣл едѣр челоуѣк в кожух от тъмна кожа и държал краия на вѣжето, с което били вѣрзани рѣцѣтѣ на момцитѣ. Арестанта, който вѣрвѣл прѣд всичкитѣ други и който, очевидно, бил най-знатния мѣжду тѣх, се спрѣл верѣд салата, прѣд дървника. В тѣзи минута трупа на трона трѣпетно се мрѣднал и из ранитѣ му протѣкла прѣсна червена кръв. Младия арестант сѣднал на колѣнитѣ прѣд дървника, топора отскочил вѣв въздуха, поток кръв протѣкла по земята и се смѣсила с кръвта коиято изтѣкла из ранитѣ на трупа. Главата подскочила нѣколко пѣти по потока и се трѣкулнала до краката на Карла XI толкоз близо, штото му ги облѣла с кръв.

До тѣзи минута изумлението на царя било толкоз голѣмо, штото той неможѣл да проговори ни дума; но това ужасно зрѣлиште му развѣрзало езика. Той прѣкначил напрѣд и, като се обѣрнал към този, който бил в мантията на управитель, казал: „ако си от Бога, то говори, а ако си от нѣкоя друга сила, то заклинам те в името на Бога, изчезни!“

Привидѣнието отговорило бавно и тържествено: „царь Карл! Тъзи кръв ште се пролѣе не в твоето царуване а слѣд пет царувания. Горко! Горко! Горко на потомцитѣ на Ваза!“

Току што продумал тѣзи думи и всичкитѣ лица които пълнѣли салата почнали да блѣднѣят, и най-послѣ се прѣобърнали като на блѣдни сѣнки. Факлитѣ огаснѣли и само свѣштитѣ на царя и съпътниците му освѣтавали едвам полъхваната от вѣтра обвивка на салата. Слѣд нѣколко секунди се чуло мелодическо шумоление, което един от свидѣтелитѣ сравнил с звука на вѣтра мѣжду листитѣ, а други със звука на струнитѣ от арфа, когато се леко похващат. Всичкото явление се продължило около десет минути; в това са съгласили помѣжду си и четирмата свидѣтели.

Черната обвивка, отеѣчената глава, потоцитѣ кръв, които ополѣли потона, всичко изчезнало заедно с видѣнието, останало само черно платно въз чехала на царя, което, едно то, било достатъчно за това, щото да му напомни събитието на таа нощ, ако и без това то не се е връзало дълбоко в памѣтта му.

Като се възвърнал в кабинетъа си, царя незабавно накарал да напишат отчет за всичко видѣно от тѣх, заповѣдал да го подпишат съпътниците му и подир това сам го подписал. Колкото и да са старали да не се разчуде за съществуването на този документ, но даже неговото съдържание станало известно оште в царуването на Карла XI. Документа съществува и до сега и никой до това врѣме не се е осмѣлил да се осмъни във вѣрността му. Той се завършва с тиа забѣлѣжителни думи: „ако всичко това, което се разказва тука, не е самата истина, то нека бѣда лишен от веѣкоа надѣжда за по-добър живот, който аз може би съм заслужил е нѣкои добри дѣла и особено със старанието си да съдѣйствувам за благото на народа си и да заштитавам религиата на прадѣдитѣ си“.

Ако си припомним смъртта на Густав III и наказанието на убийците му от Анкастрема, то ще се види ясно свързката между тези събития и чудното видение. Коронования труп бил Густав III. Дъщерето — негов син и наследник — Густав IV. Стареца в мантията на управител — Зюдерманландския херцог, чичо на Густав IV, който бил регент на царството, а подир свалянето на плъменника си, сам станал царь.

ФАКТИ

(из Moniteur)

Прѣз прѣбиванието си в Бриуксел, Г. Леон Дение, прѣвъзходния говорителъ, ни поиска евиденция върху организацията ни в Бриуксел и върху съпътствуванието на групи, *гдето може да се укаже на факти*. Туй питанье бѣше справедливо. Само чрѣз фактите и медиумическите явления се е распространило спиритическото движение и само чрѣз тях то ще може да стане обикто. Неспиритическата маса хора, не ще се увлѣче никогѣ чрѣз разсъждения, утвърждения, разговори. Тѣзи разни срѣдства са добри за да придръпват вниманието и да породят любопитство и желание за провѣряване действителността на явленията, но не и да създадат, в наше време, привърженици. Трѣбват доказателства, трѣбват факти. Всѣки ще иска да види и да потвърди сам действителността на явленията.

Прочее, ето един факт, когото мога да изложа, зашщото съм бил сам евидѣтель: Аз бѣх покaпен на послѣдок на една сеанса, в един прѣкрасен малък домашен кръжок, в околността на Бриуксел, с цѣл да си дам отчет за явленията, които се произвеждат. Този кръжок се състои от М. Х., жена му и син му, 16 годишен и медиум. Тѣ са добродѣтелни и штедри хора, съвършено убѣдени спирити. От четри

мѣсеца тѣ правіат сеанси и отъ два мѣсеца им е било дадено да бѣдат свидѣтели на забѣлѣжителни іавления: чукання, мѣстение на мобили и прѣдмѣти, похваштання и милвания, право и полѣгатото писание, приноси от естествени цвѣтіа, малки картинки, шекерчета, пликове от най-различни бои и пр. Тѣ имат една тетрада от бѣлѣжки за сеанситѣ и един албум за приноситѣ. Духа който се поіавіава, е един братовчед тѣхен на име „Иполит“, обезпльтен прѣди четири години.

Съдете, прочее, дали приѣх да се отзова на поканата Сеансата стана в трапезариата, коіато се съобщтаваше с градината, от една страна, а от друга, със салона който водѣше към пѣтніата врата. Вратата, коіато раздѣліаше тѣзи двѣ отдѣления, бѣше само отворена. Трапезариата бѣше освѣтлена с газови лампи; завѣситѣ бѣха спуснати. Имаше два геридона (малки масички с един само крак); прѣд един от тѣх сѣдна медиума, обиколен от М. Х. и жена му, както и от три чужди лица: М. Z. и двѣтѣ му дѣштери. Колкото за мене аз стоѣх при хвода на двѣтѣ сали, до една голѣма маса, върху коіато имаше нѣколко листа от бѣла книга.

Сеансата почена в 8 часа. Слѣд обичайната молитва, духа се обажда и помолва, посрѣдством азбуката, да донесат един птичи кафез и да го турат върху голѣмата маса. Аз разгледах кафеза с внимание и намѣрих, че бѣше празен. Угасиха лампата. Слѣд нѣколко минути, ний чухме траканіа, послѣ, един лек шум, който приличаше да е произведен от нѣкой, който драшти живо върху книжнитѣ листи, като че иска да пиши с перо. Една невидима ръка похващаше и милваше присѣствуіуштитѣ, и за да получа и аз своіа пай, длѣжен бѣх да се приближа към другитѣ. Тѣзи ръка без лакет, коіато произвеждаше усѣштание като при съприкосновение с каучук, олови моіата, помилва іа, магнетиса прѣститѣ ми, подраска нектетѣ ми, даде ми нѣколко леки удари по

ръката и ми втурна най-послѣ един билет, сгънат на четри. Аз се намирах прѣд медиума, раздѣлен от него с геридона. Аз го надзиравах внимателно; той бѣше буден. Никой не се мръдна от стола си. Една от Госпожицитѣ усѣти една ръка да ѝ издръпва пръстена от пръста;— „Ах! Вий взѣхте пръстена ми и аз го усѣптам на вашия пръст; но не трѣбва, обаче да ми го отнискате!“ каза игриво тя. Въмѣсто всѣкакъвъ отговор, ръката ѝ поглади лицето и коситѣ, и ѝ турна пак пръстена на пръста. Един от геридонитѣ се издигна отведнѣж доста високо над другия. Когато той падна на земята поискаха да го издигнат, но бѣше напразно: той остана като закован на земята и не сполучиха да го издигнат освѣн като го счушиха прѣз половина. Скоро удари 10 часа и невидимото съшщество изчезна. Сеансата бѣше свършена. Запалихме лампата и, за наше очудване, какво виждаме в кафеза? *Двѣ малки птичета живи, от които едното бѣше задрѣмало!*

Аз разтворих билетъ, той бѣше писан с мастило, е прави и полегати букви, както слѣдва:

„Благодаря много на Господин Флам за неговата услужливост.

Иполит

„Нека обнародва моитѣ съобщения в *Moniteur*“

Една от Госпожицитѣ бѣше получила същото едно съобщение е прави и полгати букви, но по-дълго от моето. Сестра ѝ бѣше получила една малка картичка е нѣколко думи писани с мастило.

Ето факти, които видѣх сам и които потвърдявам високо. За жалост, аз немога нито имена да обнародвам, нито да кажа: „елате ме намѣрете, аз ще ви заведа в този кръжок и вий пите видите фактитѣ“. Духа не се съгласява и кръжока не иска нищо да направи без неговото съгласие. Това е твърдѣ жално, тъй като потвърдението на тѣзи явления трѣбва да се направя, от гледна точка на пропагандата, за раз-

пространението на истината и не само за в полза на нѣколко лица. Трѣбва спирититѣ да разберат че са в началото на една огромна еволуция и че не е достатъчно само добрата волѣ на всичкитѣ за да се доведе до един добър край. Аз нѣте се повърна пак върху тоѣ въпрос и нѣте накарам да фотографират, за читателитѣ ни, горѣказаното съобщение с полѣгати букви.

И колко уединени кръжоци съществуват мѣжду сѣмействата в Бриксел, както и в провинцията, кръжоци, които ний незнайме и които, въроѣтно, получават съшто явлениа, достойни за отбѣлѣжаванна. Е, добръ, не трѣбва спирититѣ да се криат, но да помагат за распространението на хубавата ни доктрина (учение). Непѣте въздържание, непѣте колебание; настѣпил е момента за рѣшителна дѣятелна пропаганда. Не е достатъчно да се очаква едно разрѣшение от силата на нѣнитата или от случая, като се старае всѣки един да дѣйствува от своѣа страна, с цѣлото си съзнание, много добръ, но като се безпокои малко за съдбата на масата. Нека образуваме врѣд медиуми, нека им дадем всички възможни освѣтления, понеже спиритизма е цѣлен с подмоли, не трѣбва да се прави леката упражнението на медиумничеството, но с най-голѣмо благоразумие трѣбва да се правѣат първитѣ крачки в непознатия свѣт. Който е знаил да се запознае с първитѣ начала на спиритизма, той се е освѣтил духом и може да пристѣпи към дѣло. *Двама или трѣма убѣдени, въздушевени с добри помисли, прѣдадени, с една дума, медиуми,* нѣте спечелѣят повече от един многоброен кръжок, гдѣто проститѣ любопитници са често болшинство.

Moniteur Spirite & Magnetique моли да му отбѣлѣжават от сега нататѣк всички кръжоци, гдѣто се получават явлениа. Той нѣте ги обнародва, слѣд като подложи, обаче, на един сериозен изпит съобщителитѣ факти.

П. П. Един дух, чужд на горѣказанія кръжок, когото помолихме да отиди да присѣствува на сеансите им, ни подвърди дѣйствителността на горѣизложените медиумически факти.

Религиата на Дакотасите

(из Revue Spirite)

Под това заглавие майор С. Невел, пратен в качество на комисарь от Американското правителство мѣжду дакотасите (Индийски народец), публикува едно съчинение, което хвърля голѣма свѣтлина върху нравите и вѣрваната на дивите Американски плѣмена, които ревностните им гонители описваха в най-черни краски. Сам майор Невел, прѣди да ги упознае, е имал за тях такова мнѣние, както са ги описвали във вѣстниците и разни пристрастни и бѣгли описания. Той знаѣл за тях че „вѣрват в един Велик—Дух и една блаженна страна пълна с дивеч, гдѣто всѣки ште убива когото може и гдѣто не щете има неприатели“ но той ги мислѣл че „като човѣшки същества тѣ са много варвари, лукави и измѣнници, готови да се хвърлят на довѣрчивия си приятель и да го промушат отзад. Неспособни за довѣрчивост“. Всѣки разбира че с такова мнѣние той не бил никак спокоен като отивал с жена и дѣца, без никаква войска, в едно мѣсто гдѣто само двадесетина души бѣли живѣли обиколени от 8400 души диваци. Той мислѣл каква политика да държи за да управява тиа хора и добие довѣрието им и намѣрил за добръ да прикани главните им началници и прѣдводители на един богат обѣд, та до се запозна с тях. Дошлѣ около 80 души. „Тѣ дойдоха, пише майора, с червена боја на лицето, което значѣло, както ми обясниха, че сърдцата им били радостни; лицето без никаква боја означавало недовѣрчивост, а с черна краска—душевна скръб. Аз казах на гостите си,

че дойдох мѣжду им като брат; че нѣмам никакви войници да ме заштитават и не искам да имам; че се довърявам на тѣх, Дакотаситѣ, за сигурността на нѣколкото бѣли, които *Дѣдото* (така наричаха тѣ прѣдсѣдателѣ на съед. штати) е пратил мѣжду тѣх; че аз ще слѣдвам прѣдписаниата на *Дѣдото* и ще ги изпълня, но че моля тѣх да ми помогнат; че аз разчитам на тѣхната добра воля за да изпълня проектите си, които вървам да бъдат е време за в тѣхна полза. Тѣ изиавиха своето одобрение е въсклицанието „хов!“

„Главатарѣа Спотед Тел (Писана Опашка) се изправи тогаз и захвана да говори на съотечествениците си на Дакотаски езикъ; правителствения посрѣдник ми прѣведе думите му: „братіа, казал той, нашия бѣл брат говори добръ. Неговите слова ще останат дълго време в памѣтта ни. Ний не искаме да дойдат помѣжду нас войниците на *Дѣдото*. Ний знайме твърдѣ добръ какво значи тѣхното дохождане. Тѣ донесат със себѣ си болѣсти и смърт; тѣ донесат огненна вода която ни прави да ставаме луди и безумни като малки дѣца. Ний не искаме това. Прѣди, всичко ни бѣше достатъчно, а сега, слѣд като войниците на *Дѣдото* избиха говѣдата ни, ний станаме просѣци. Сега зависим от туй, което ни даде *Дѣдото* за ѣденіе и за обличаніе. Сърдцата ни стават печални, когато погледнем назад и видим туй, което сме били нѣкога, и туй което сме сега. Но Великиа Дух чува виковете ни. Той ни казва че трѣбва да бъдем истински хора и че не е далеч денѣа, когато ще се съедини народа ни във великата страна на лова в бъдѣщия живот. Братіа! Нека слушаме бѣлия си брат, неговите думи са добри. Ний ще закрилиаме бѣлитѣ в тукашната агенция. Нека бѣлия брат дойде да ме намѣри, ако го грози опасност, от дѣто и да било, и ний ще дадем да разберат че сме истински хора. Спотед Тел дава вече думата си!“

„И всички извикаха „хов!“ От този денъ всичко отиваше на добръ и *тѣ одържаха обѣщанието си.*“

По сетнѣ, когато приятелскитѣ им отношения заѣкчели почече, маіора, любозпитен да узнае какво разбират тѣ под „великата страна на лова“, ги разпитал върху религиата им. Той научил, че никога в миналото си като народност, тѣ не са имали завѣденіа за бѣднитѣ, каквито имаме ний (сиропиталишта и др.), заштото никой по мѣжду тѣх не е можел да достигне до мизеріа. Той дава един трогателен примѣр за тѣхното мислосердие: Заобиколени от неприятелскитѣ трупи на диви Американски плѣмена, едно отдѣление хора, засѣлени в Канада, слѣд дълги скитаніа, битки, страданіа, едвам можло да се домъкне до тѣхната агенція. Тѣ били голи, лишени от всичко умирајушти от глад и полувледени. Мѣжду тѣх имало ранени, болни, жени, слаби дѣчица. Маіора накарал да им се дадат храна и дрѣхи, но Дакотаситѣ штом чули за пристиганието им и се притѣкли да сподѣлят с новопристигналитѣ своитѣ завивки, своитѣ малки коне даже, всичко което имали и което съставляло тѣхната покъитнина.

Спотед Тел казвал: „мѣжду нас нѣма ни богати, ни бѣдни. Ний всички сме братіа. Штом имаме какво да ѣдем, братіата ни не бива да стоіат гладни“.

„Тѣ не можеха да разберат, пиши маіора, че мѣжду бѣлитѣ, които вѣрват в поучениата на Великиа Дух, има сума бѣдни, които умират от глад, когато други пѣк са пълни с пари. Тѣ вѣрват че всички трѣбвало да имат равна частъ. Тѣ казват че братіата, като *дохождали* да им говорят за живота в блаженната страна на лова, им думали че нѣмало бѣдни там; че всички които правили добро на земята, биле равни там. Но че тѣзи, които не са спомогнали на братіата си, когато били на земята, били наказани там от Великиа Дух. Ето зашто тѣ се грижат за старцитѣ, женитѣ и дѣцата, които са остана-

ли по нѣкоѣа причина без подѣрка. Това прави част от религиата им“.

Мѣжду тѣх имало особенни свѣти хора, които цѣрели болнитѣ и произнасли разни баѣания. Тѣх ги почитали много и ги имали като лѣкари и свѣштенници. Маѣора се заинтересувал да ги узнае. Тѣ били медиуми, които се съобщтавали с духоветѣ. Индийцитѣ имали една *виг-вам* т. е. една шатра от изпнати кожи, нарѣчена „обиталиште на духоветѣ“ и посвѣтена за спиритически събрания. Там не влизали освѣн свѣтитѣ хора и тѣз, на които медиумството е вече на развивание. Когато нѣкой младеж е станал вече добър медиум т. е. способен за спиритически съобщтениа, достоен за довѣрието на духоветѣ, *посвѣтават* го, за да знае народа че Великиа Дух е благодарен от него.

Маѣор Невел е бил поканен да присѣствува на *посвѣтаването* на един нов медиум.

„При входа на една къпша, четири свѣти хора стоѣха сѣднали, и пѣха и молѣха Великиа Дух да благослови новия им другарь. Около къпшата бѣха насѣдали 300-400 Индийци, мъже, жени, дѣца, които чакаха в тишина. Слѣд половина час посвѣтениа излѣзе, послѣдван от жена си и дѣцата си. Главитѣ им бѣха покрити с вълненитѣ им покривки, еднички облякла, што имаха право да отнесат. Тѣ се отдалечиха в пустиниата, като оставиха всичкитѣ си имоти, даже пайа от храната си. Покъпштина; храна, пушки, коне, виг-вам, всичко каквото са притежавали, биде раздадено на старцитѣ и сирацитѣ, слѣд което всѣки се оттѣгли със частта си. Обичай е да се раздава на тѣз които нѣмат, така штото никой никога не страда от глад или без подслон.

„Исус е казал на ученицитѣ си да не се грижат за нуждитѣ си, когато отиват да проповѣдват и да взимат това, което им дават. Индийцитѣ казват и тѣ, че Великиа Дух ги учал съштото нѣшто сега. Тѣхнитѣ медиуми, или свѣти хора не искат никога да

им платят за старанията им към болните и отруденитѣ, нито за изговаряние свѣштенни слова. Индийцитѣ им дават всѣкога по нѣшто, за да им „развеселили сърдцето“. В отплата на туй, тѣ ги подхвърлят често на изпит, особено новацитѣ, в присѣствието на много души които се надирѣвват. Тѣзи изпити са различни: ту карат медиума да си втопява ръцѣтѣ във врѣла вода; ту му хвърлят стоманени срѣли, които обикновенно промушват цѣл бик; ту пък му тѣглат с винчестер, или нѣкоя друга пушка. Аз видѣх, утвърдява маіора, един Индиец да държи ръката и лакетъа си в един съд с врѣла вода цѣла една и половина минута без да се изгори; видѣх да гърмат върху подобни хора с пушка винчестер и куршума да пада до краката им без да им направи ништо. Ний вѣрваме, че Бог и добритѣ духове могат да ни прѣдпазят от всѣко зло и да ни прѣдизвѣстят за нѣкоя опасност: зашто не биха закрили и тиа дѣца на естеството?

„Свѣтитѣ хора дават на болнитѣ трѣви, корѣни, кори, клей и разни подобни лѣкове, както ги ражда природата, и се водат в избора на лѣковетѣ според свѣтитѣ на невидимитѣ си упѣтници“.

Колкото за Индийския рай, таѣа „блаженна страна на лова“, гдѣто Дакотаситѣ вѣрват да намѣрят безсмъртност, маіора мисли, че ште ни даде най-добро поѣятие, като ни разправи за видѣнието на главатаръа Вах-Кіах-Сках (Бѣла-Гръмотевица), тѣй както съштия му го е разказал.

Насѣлението пътувало към рѣка Мисури, зад коѣто шѣло да се останови за прѣз зимата. Разпрострѣли шатритѣ за прѣз ношта. Вах-Кіах-Сках си лѣгнал върху нѣколко биволски кожи в туй време, когато жена му приготвѣла вечерѣята. Той заспал.—Той казва, че не вѣрва да е спал дѣйствително: виждал жена си като работи, двѣтѣ си дѣца, конетѣ си и всичко, тѣй както си било прѣз ноштта. Небето му се видѣло с една особенна златна краска и една го-

лѣма тишина царувала. Той различавал далеч в ливадитѣ биволи и други животни, които се смисали без страх. Най-послѣ той видѣл че идѣли към него двама Индийци, които му казали, че трѣбва да върви с тѣх, защото били пратени да го заведат при Великиа Дух. Той извикал на жена си че ще отсъствува за малко време, но тя не показала знак че го чува; той отишел към нея и тя побутнал, но тя не усѣтила нищо. Като погледнал на мѣстото гдѣто лѣжал, *той видѣл себѣ си* лѣгнал и дълбоко заспал и като се погледнал, чудно нѣшто, намѣрил, че същевременно бил и тука и там долу: бил двоен!

Като бил самичак медиум, той разбрал че бил умрѣл, или поне, че неговия дух се е отдѣлил от плътта. Водителитѣ му казали да не се бои, че ще го доведат скоро при жена му и дѣцата му, но че за сега той трѣбва да върви с тѣх. Тръгнали тримата. Тѣ не вървели по земята, но се движали във въздуха, като минавали над прѣкрасни бърда, долини и гори. Той видѣл по този начин много нови мѣста, които до сега не бил виждал. Скоро пристигнали в една нова земя, гдѣто той видѣл непознати хора, хубави езера, прѣкрасни рѣки, зелени гори. Имало също и всѣкакъв вид животни. Мѣжду всичко владѣло мир. Животнитѣ нѣмали страх по мѣжду си, нито от хората. Хората пък изглеждали задоволни и весели.

Ний послѣ като пристигнали в едно извѣстно мѣсто, водителитѣ му посочили един човек, който, му казали, бил Великиа Дух пратен да поучава този народ в правилата на добродѣтелта и справедливостта; че той именно пращал на земята хора да проповѣдват на хората да се обичат по мѣжду си и да се приготвят за един по-висш живот. Като се приближили до него, той казал: „Брате, аз проводих да те доведат тук за да узнаеш какво нѣшто е бѣдната живот. Искам да отидеш с водителитѣ си да научиш много нѣшта; слѣд което тѣ ще те завѣ-

дат при жена ти и дѣцата ти. Туй го правим за да ти дадем един урок“.

Подир туй, водителитѣ завѣли Вах—Кіах—Сках в много мѣстности странни и изіаштни; от там пристигнали в една страна гдѣто всичкото било мрачно; един черен облак сѣкаш покривал земята със сѣнката си. Жителитѣ на тази тъмна страна изглеждали като убити от скръб. Колкото повече пътниците задълбичвали, толкоз по-мрачна ставала картината и по-убити хората. Тѣзи клѣтници били лошитѣ прѣз земното си съществување хора: тѣз, които лъгали другитѣ, тѣз, които правѣли да страдат сіурмаситѣ и не им облѣкчавали мизериата, тѣз, най-послѣ, които нѣмали друга цѣл освѣн да събират богатства и запущвали ушитѣ си за думитѣ на добросърдѣнитѣ хора, за които сръброто и богатствата нѣмали никаква привлѣкателност. Сѣга тѣ страдали от съшититѣ мѣки и тѣгла, от които направили при—живѣ да страдат другитѣ хора. „Ох!“ стѣнели тѣ „кога прочее ште се свърши туй? Как можем да поправим злото, което сме причинили?“

Водителитѣ му дали да види с милиони духове, които страдали и прѣхвърляли безпрѣстанно на прѣглед цѣлия си вътрѣшен живот. Пратени им били учители за да им покажат, как могат да намѣрат пътя, който извозда из туй проклѣто мѣсто, как могат да поправят грѣшкитѣ на миналото си. Нѣкои от тѣх внимавали, а други Богохулели; други пък отговарѣли с глух глас че ште намѣриат сръдство за излазание с паритѣ си; много пък прѣдпочитали да чакат додѣто Иусе, или нѣкой друг от учителитѣ, които се проповѣдали на земята, дойде и ги избави.

Като му били обіяснени от водителитѣ всичкитѣ тѣа нѣшта, уловили пътя за земята и скоро намѣрили наслѣнието остановено край рѣка Мясури. Вах—Кіах—Сках, видѣл тѣлото си обвито с биволски кожи при хвода на шатрата му: видѣл съшто жена си и дѣцата си как плачат и оплакват смъртта

му. Отсъствието му траило 3 дена. Водителитѣ му го завѣли до тѣлото му и му казали себогом, слѣд като му поръчали добрѣ да си спомни за всичко видено и за всичко казано от Великиа Дух.

Вах—Кіах—Сках дал думата на жена си, коіато разправила на маіора слѣдуиуштитѣ подробности: като помислила че мѣж ѝ е умрѣл, тіа обвинила тѣлото му с кожи, според обичайа на Индийцитѣ. Турила подир туй тѣлото върху една стива клоништа. Насѣлението искало да остават тѣлото на мѣстото гдѣто е умрѣло, но тіа се възпротивила и го взела със себе си да го занесе там гдѣто ште се остановат да прѣкарат зимата. Три дена тіа носѣла тѣлото върху една дѣска, влачена от един малѣк конѣ. На третиа день спрѣли на брѣга на Мисури. Като приготвила вечеріа за дѣцата си, тіа видѣла че нѣшто шава мѣжду кожитѣ, които покривали тѣлото. Като помислила че нѣкое куче ште се е пѣхнало там, тіа скочила да го пропѣди; мърданието се повторило от самото тѣло и тіа чула една въздишка. Без да се двоуми, тіа прѣрѣзла с ножа си връзкитѣ на кожата. Мѣж ѝ се изправил и попитал зашто го вързали така. Той притурил че е гладен и поискал да ѣде. Жена му била като луда, штом видѣла жив този, който оплакала като мъртав. Всички Индийци се притѣкли да видат възкрѣсналия и да чуіат разказванието му за това, което е видѣл и чул прѣз тритѣ дена.

„Такова е мѣжду Дакотаситѣ, казва майор Невел, вѣрванието в бъдѣштия живот. Спиритисти ли са? Да ли виждат истинската свѣтлина, коіато до нейдѣ съзират бѣлитѣ!... Аз мисліа, че много хора от нашиа цивилизован свѣт могат да научат от тѣх един урок, който ште им бѣде полезен за бъдѣштия живот. Ето едно обіяснение за гдѣто Индийскитѣ „духове—учѣтници“ обикновено се притичат пѣрви при нашитѣ медиуми, не само при извършванието на іавления от физически характер, но и при вдѣхнове-

ния от най-възвишено естество. Тѣ играѣат такава важна ролѣа в спиритическитѣ явлениа на Американскитѣ медиуми, штото е интересно да се запознаеме отблизо с вѣрваниата и нравитѣ на тѣхнитѣ живи сънародници. А това, което казва маѣор Невел за Дакотаситѣ, се отнася почти за всички Индийски плѣмена изобшто.

Забѣлѣжкитѣ на Уиллиама Крукса по сеанситѣ на

Д. Д. Іума

(из „Ребус“)

(Продѣлж. от кн. I)

Дѣсчичката, за коѣато спомѣнахме по-горѣ, бѣше на стола тѣкмо срѣшту Іума, на разтоѣание един крак от края на стола; тѣа имаше $23\frac{1}{4}$ діуѣма в дѣлжина, $1\frac{1}{2}$ діуѣма в широчина и $\frac{3}{8}$ діуѣма в дебелѣина и бѣше обвѣта с бѣла книга. Единѣа и другѣа ѣ край захванаха да се поповдѣгат вѣв вѣздуха приблизително на 10 діуѣма; слѣд това и другѣа се поведѣгна на 5 діуѣма, и в продѣлжение на една минута, ако не повече, дѣската овѣсна вѣв вѣздуха, без всѣкакѣва точка на прикосновение. Дѣвиженѣето ѣ в това време бѣше от този род, като да се намираше на повѣрхността на развѣлнувана вода. Слѣд това най-низкостоѣащѣа край полѣгка се спустна на стола, а слѣд него и останалѣтѣ.

Прѣз вѣрмето на разговора по повод това удѣвѣтелно явление, дѣската отново се вѣздѣгна и вѣлнообразно се закачи вѣв вѣздуха. Като не бѣхме тѣѣ изненадани от това явление, както в пѣрѣѣа пѣтѣ нѣѣ захванахме внимателно да наблѣудаѣае дѣвиженѣето ѣ. Мѣжду Іума, който не се никак допираше до стола, и дѣската имаше около три крака разтоѣание; той стоѣше сѣвсѣм неподвижно. Дѣсната му рѣка здраво се дѣржѣше от Госпожѣа П. Крукс, а лѣѣѣата—от У. Крукс; краката му прѣз това време не бѣ вѣзможно

да се допрат до стола, зашното пространство бѣше заградено една рѣшетка. Рѣцѣтъ на присѣтствуиуштитѣ образуваха, тѣ да се каже една цѣп.

Когато дѣската отново падна на стола слѣдуиуштето се съобшти:

„Време е вече за отивание; благодарим Ви за търпението. Мариа прашта на тетка си сърдечен поздрав; ште посвири друг път“.

В 11 ч. 45 минути сеансата се свърши.

Този сеанс стана на 30-й Юлий 1871 година в кѣштата на У. Крукс. Присѣтствуваха: Д. Юм, У. Крукс, В. Крукс, И., Г. Крукс, Хѣмфрей, Т. В 11 часа вечерта се присѣдини към сеанса и Лорд А.

Бѣхме сѣднали в кѣштата за ѣденіе. Прѣз първата половина на сеанса горѣше газ, а по-послѣ стаіата се освѣтаваше с двѣ спиритни лампи.

От първо ний се занимавахме с опита върху измѣнението тежината на дѣска, с помощта на един усвършенствуван снаряд, който отбѣлѣзваше движението на дѣската върху едно добрѣ закрѣпено стѣкло.

Като взех под внимание забѣлѣжката на Г-на Г. аз твърдѣ іако закрѣпих малкия край на дръжката А, така штото никакво натискание на рѣката в точката В, не можѣше да тури в движение широкия край на дѣската. В това аз се убѣдих от по-напрѣд прѣди Юм да излѣзе из стаіата.

Когато се почна сеанса, аз сам турих рѣцѣтъ на Юма върху дѣската по такѣв начин, штото краиштата на прѣститѣ му бѣха на една малка част от дѣската означена с буквата В.

Г-жа Крукс, коіато сѣдѣше на един ред с Юма и най-близо от всички под снаряда прѣз, всичкото време гледаше рѣцѣтъ му; аз съшто слѣдѣх за тѣх, когато тури в движение стѣклената пластинка. Опитта се повтори със шестіата пластинка и пак бѣше сполучлив. Тѣзи опити не слѣдваха непосредственно един слѣд друг; всѣкоги, когато наредѣха новата

пластинка, Іум сам опрѣдѣлѣше момента, когато трѣбваше да се пусне в движение часовия механизъм. По неговитѣ показания, прѣз това време, той чувствувал около снаряда страшно влияние, ту пък виждал около себе си нѣкакъв дух. Един или два пъти в дъската се чуха силни удари; по моѣа просьба знака за да се тури в дѣйствиѣ прибора се даде с три удара. Дъската се повдигна не толкова във вертикално направление, но от страна на страна.

Прѣз времето на един от тѣзи опити ний видѣхме, че стола, на който прѣди стоѣхме около апарата, ѣагката се прѣмѣсти къмто массата.

Показателѣа на теглиткитѣ показваше, че най-голѣмото увеличение тежината на дъската е равно на два фута. Слѣд това отдалечихме снаряда, и ний сами се размѣстихме около массата. Едва успѣх да си тура върху неѣа рѣцѣтѣ, тутакси се чуха удари в разнитѣ ѣ части. В дървената дъска съшто се чуха удари, когато Іум ѣа държѣше за единия край.

Като взе по обичния начин хармониката, Іум ѣа тури под массата; когато засвири, Госпожа И. се наведи под массата да наблѣудава движението ѣ; като ѣа остави под массата на диушемето, Іум извади и двѣтѣ си рѣцѣ из под стола, и в това време, по заѣавлението на госпожа И. една свѣтіашта рѣка свирѣла на инструмента.

Газовитѣ лампи се угасиха и вмѣсто тѣх се запалиха три спиритни. Слѣд това пак се чуха три силни удара и пластинката, коѣато бѣше по-напрѣд на массата, захвана да се мърда по един лист книга, върху коѣато оставаха нѣкакви слѣди от молив. Дървената дъска пак захвана да се движи с по нѣколко диуѣма.

Хармониката, коѣато бѣ оставена от Іума под массата, захвана пак да свири, да се движи, без нѣкакво съприкосновение до неѣа. Тѣа се прѣмѣсти към краката ми, по-послѣ пак се отдалечи, като непрѣставаше да свири, и като взе направление към Госпожа И., спустна се на колѣнитѣ ѣ. Іум ѣа взе с е-

дната си ръка, а тя още продължаваше да свири за едно кратко време; послѣ, посредством отдѣлни звукове получихме слѣдуишето съобщение: „Ний се радваме, ний благодарим за това, защото ни се позволи да заіавим за нашето съштествувание при сътствие тук. Благодарим на всички за търпението Ви и благодарим Бога за любовта му“.

Като стана от мѣстото си и застана зад стола си, за да можем всички да го видим, Іум си махна ръката, в която държеше хармониката; ний сами видѣхме как тя се разширяваше и набираще, като съптевременно се чуваше и една мелодия; слѣд това Іум съвършено се отдѣли от нея но тя пак продължаваше да свири; краката му се виждаха, съшто и ръцѣтъ, които държѣше от прѣдѣ си.

Слѣд това Іум отиде в най-широката част на стаіата, и като се застоіа за нѣколко врѣме право и неподвижно мѣжду стола на Госпожа И. и біуфетъа, извика: „Повдигам се! Повдигам се!“ и ний всички видѣхме, как той полека се повдигна от діушетомо, като се закрѣпи във въздуха десет минути и послѣ пак полегка се спуствна. Такова бѣше моето мѣсто, штото аз не можѣх да видіа краката му, но іасно видѣх сѣнката на главата му на насрѣшната стѣна да се повдига на горѣ а Г-н В. Крукс, който сѣдѣше близо до Іума, заіави, че краката му са били във въздуха. На близо до него нѣмаше нѣшто, което да му служѣше за точка на опора при това въздигание. Освѣн това, неговото повдигание бѣше бързо и непрѣкъснато.

Прѣз времето, когато ставаше това іавление, ний чухме че хармониката нѣкак си тежко падна на земята; прѣди това тя висѣше във въздуха над стола на който прѣди малко стоѣше Іум. Когато тя падна, медиума бѣше на едно растоіание от десет крака далеч от нея. Той продължаваше да стои зад Госпожа И. и Г-н В. Крукс, и всички видѣхме и чухме, как хармониката се издигна и влѣзе в ръцѣтъ му, беа

всѣкакво съприкосновение от негова страна. Той оште се намираше във въздуха, а от неѣа чухме една мелодиа.

Сеанса стана на 16-й Іулий 1871 година; при сътствуваха: Годподин Д Іум, Г-н П. Крукс, Госпожа П. Крукс, Госпожа Хѣмфрей, Г-н У. Крукс и Госпожа У. Крукс. На стола имаше един букет от цвѣтіа, донесен от мене тѣзи вечер. Слугата ги донесе в стаіата и тури на стола слѣд захваштанието на сеанса, когато всички вече бѣхме сѣднали намѣстата си. Освѣн букетѣа, на стола, около който бѣхме насѣдали, бѣха и дѣсчицата, един поштенски лист и молив.

При захваштанието на сеанса, на стола, срѣшту Іума, имаше един фонавтограф.

Аз се обѣрнах към духоветѣ с просба да произведат на снаряда едно напрѣжение, както тѣ го правіат, с измѣнение тежината на дѣската.

Моето желание се изпълни и на закаченото стѣкло се указаха десет различни криви чѣрти при слѣдуіуштитѣ условия.

1. Іум с допрѣна рѣка до дѣрвениа обрач;
- 2 и 3 Г-жа П Крукс с допрѣни прѣсти до краіа на обрача, а рѣцѣтѣ на Іума върху нейната рѣка.
4. Прѣститѣ на Іума, допрѣни до краіа на обрача.
5. Прѣститѣ на Іума допрѣни до отверстието. При този опит аз забѣлѣзах, че кривата линиа на стѣклото е можала да се получи от наблѣганието на прѣститѣ. В това време се състави фразата: „снѣмте си рѣцѣтѣ от стола“.
7. Рѣцѣтѣ само на едничкиа Іум бѣха на стола, до който отсаналитѣ не се никак допираха.

8 и 9. Іум дѣржа неподвижно рѣката си над отверстието; обаче прѣститѣ му бѣха обѣрнати на надолу.

10. Прѣститѣ на Іума бѣха на стола на сна-
риада, като не се допираха ни до обрѣча, ни до от-
верстието.

Като получихме тѣзи десет криви линии, ний
прибрахме фонавтографа от стола и продѣлжихме
сеанса си.

Стаіата добрѣ се освѣтіаваше от двѣ спиритни
лампи.

Слѣд нѣколко минути дѣсчицата се замърда и
захвана бавно да се движи по стола; единия ѝ край
се подвзе и пак спадна. Слѣд това, тѣа застана на
ребро и се прѣобърна веднѣж, дважд, трижд, и про-
дѣлжаваше да се дига по този начин в течение на
нѣколко минути. Іум заіави, че вижда рѣка, коіато
движи дѣската; друг, освѣн него, никой не види та-
зи рѣка.

Цвѣтіата на букетѣа съшто нѣколко пѣти се
повдигнаха и пак паднаха. Пак захванаха съобщте-
ниата, по нѣкоги с удари от стола, по нѣкоги с іас-
ни три удара от дѣсчицата на стола. Каза се: „слу-
шайте молитва“!

Іум взе хармониката по своіа обикновен начин
и се изсвири такава хубава пѣсен, каквато аз никоги
в живота си не съм чувал. Тѣа се отличавахе със
своіа тържествен характер и бѣше изпълнена със съ-
вършенство. Не мога да си прѣдставиа, какво нѣшто
може да бѣде това, което умѣеше така да владѣе
този инструмент. Пиесата продължава около десет ми-
нути, прѣз което време в тѣгѣла на стаіата ний слу-
шахме един мъжски звучен глас, слѣд инструмента,
а съшто и църкание на птици.

По рѣката на Іума, когато бѣ іа прострѣл над
букетѣа на цвѣтіата, забѣлѣзаха се бързи движения.
Аз попитах: не могат ли духоветѣ да вземат един
молив и да напишат на книга нѣшто прѣд нашитѣ
очи. Двѣ или три пѣти молива бѣ повдигнат, но пак
се спусна на стола. Дѣсчицата се попрѣмѣсти към
молива, като че ли с цѣл да го поддържи, но ништо

писано не се яви. Слѣд това, обаче, яви се фразата: „Материата не може да проникне прѣз материата; но ний ще ви кажем, какво можем да направим“.

Ний мълчаливо чакахме, какво ще послѣдва. Госпожа У. Крукс каза, че вижда над букетъа нѣкаква свѣтлина; това потвърди същото и П. Крукс, а Іум видѣ една рѣка да се мѣсти от мѣсто на мѣсто.

Слѣд това, от букетъа се отдѣли една вѣйка около 15 діуйма в дължина и се спуствна на стола; слѣд това малко по малко захвана да изчезва и прѣмина прѣз стола. Веднага слѣд това Г-жа У. Крукс забѣлѣзва, че мѣжду неѣа и Іума се поѣвява една рѣка, коѣто държи това растение. Тѣа ударва нѣколко пѣти с вѣйката Г-жа У. Крукс по рамото, като произвежда шум, който ний всички ѣсно чухме, пушта вѣйката и тутакси изчезва. Рѣката бѣ видѣна само от Іум и Г-жа Крукс; описаното от мене движение на вѣйката всички видѣхме; каза ни се, че вѣйката е прѣминала прѣз *ѣаралѣка* на стола, гдѣто се съединѣават двѣтѣ половини. Като измѣрих широчната на *ѣаралѣка*, убѣдих се, че той се равни на $\frac{1}{8}$ от діуйма, че прѣз него не бѣ възможно да прѣмини ни вѣйка, ни сламка. Но тѣа прѣмина прѣз *ѣаралѣка* без най-малко затруднение. Посрѣдством отдѣлни гласове от хармониката получи се съобщението: „Бог да Ви благослови. Легка нощ!“

На разотивание, изсвири се опште една пѣсен и в 11 часа, 30 минути вечерта сеанса се свърши.

(Слѣдва).

Един магически кладенец

(из Messenger)

Ето едно ново нѣшто под слънцето, което инпресионира до висша степен тѣзи, които са отишли сами да го видат. Думата е за един кладенец в зем-

лиштето на чифликъа на полковник Дейер в Килдар, станция Хандсом, графство Сутантонско.

От 2-и Май 92 г., когато се откриха чудесните му свойства, славата му не е прѣстанала да расте. Прѣди нѣколко дена повече от 3000 души го посѣтиха. Всички се кълнат да са видѣли чудни работи и вѣрват твърдо в туй което казват. Аз чух да се говори за този кладенец в Нофролк, който е 50 мили далеч от него; там един екс—конгресист ме увѣри че видѣл верѣд бѣл день лицето на покойния си баща, отразено въз водата на кладенеца. Г. Кинтор Міурей, в Нофролк, секретарь на управителя, ми каза съшто, че срѣштал множество посѣтители, които се връштали от чифликъа на полковник Дейер, гдѣто, всички казвали, че видѣли, отражени въз водата на кладенеца, лица на умрѣли познати и роднини, погрѣбални ковчези и разни други работи, малко приатни за гледание. Г. Нотингам, издатель на в. „Ландмарк“, потвърдиава думитѣ на Н. Міурей и полковник Боден.

Историата на кладенеца на полковник Дейер е една от най-хубавитѣ. Ште ѝа разкажа тѣй както ми ѝа прѣдаде той сам в присѣствието на Господа Міурей, Брен и Нотингам.

„На 1-и Май 92 г. слугиниата Сузанна каза на дѣштеріа ми: „Знайте ли, Госпожице Лицио, ако на първи Май вий отидите на кладенеца с едно огледало и ако вий държите огледалото срѣшту водата, вий ште видите да се ѝавѣава на повърхността лицето на бъдѣштия ви съпруг“.

„Това е едно старо суевѣрие което вѣрват в страната. Г-жа Дейер и Г-ца Лициа захванаха да се смѣят. При всичко туй, на другия день, когато Сузанна отиде да тегли вода от кладенеца, Лициа взема едно огледало и ѝа послѣдва. Като се смѣела сѣ прѣз всичкото време за туй, което считаше за глупост, тѣа поставѣа огледалото тѣй както ѝ казва Сузанна и в съштото време поглежда в дѣното на кладе-

неца. Отведнѣж Лиція и майка ѝ извикват, че виждат да се протача, прѣз засѣнчената от огледалото водна повърхност, една ръка с един диамантен прѣстен. Смаіана, Лиція отпушта огледалото, което пада във водата. Женитѣ го изваждат пак и прѣкарват всичкото си време послѣ обѣд да държат огледалото над кладенеца, гдѣто тѣ видѣли да се отражават множество нѣшта: фигури на покойни лица, цвѣтіа и едно малко бѣло сандѣче.

„Аз отсъствувах, и като се завърнах, дъщеріа ми и жена ми ми разказаха виденото. Аз се смѣх от тѣз история, както вий се смѣите сега, но бѣх принуден да стана сериозен, кагато дъщеріа ми ме заведе при кладенеца и, като постави както трѣбва огледалото, ме накара да погледна вътрѣ. В същия миг аз видѣх да се издига от дъното и да се явява на повърхността една фигура, коіато припознах іасно за тази на един мой починал съсед прѣди двѣ години. Аз се огледах на около си, като се осъмних да не ми играіат нѣкоіа комедия жена ми и дъщеріа ми, но видѣх и тѣх съшто тѣй развълнувани като мене. Аз прѣкарах цѣлия день да гледам в кладенеца и видѣх най-различни нѣшта. Аз не съм суевѣрен и не вѣрвам в духоветѣ; прочее трѣсѣх едно естествено обіяснение на тиа видѣния. Но не можах да достигна до никакъв край и днес съм в същия мрак, както бѣх прѣди шест мѣсеца.

„Негритѣ от околността са разпрѣснали новината и от всички страни се притичат хора да гледат. Това е за мене голѣмо безпокойствие, тѣй като кладенеца е на 60 метра от кѣпитата ми далеч и нѣмаме никакъв покой, от как се узна чудното явление“.

Вълнението на полковник Дейер, като ни разказваше тѣзи история, бѣше такова, че ний не можѣхме да се съмнѣваме в истиннолюбieto и точността му. Но като си спомнѣх вѣтата поговорка: „вѣрва който види“ аз се рѣших да изслѣдвам сам кладе-

неца и незабавно тръгнах за Килдар с намѣрение да пожертвам цѣли два дни в изслѣдване.

Полковник Дейер, макар да не бѣше прѣдизвѣстен за моето пристигание, приѣ ме твърдѣ лѹбезно; той повика жена си и дѣштеріа си за да ме заведат на кладенеца. Един слуга негр гледаше в същото време, в което Г-жа Дейер държеше огледалото и извика:

„Господи! Ето една бутилка!

Аз го попитах: „какъв вид бутилка?“

„Една зелена бутилка със сребърна запушалка“.

Той казваше право. Освѣтлена слабо въз повърхността на водата, іасно очертана, аз видѣх да се іавіава една бутилка от шампанско, коіато се потопа в дълбочинитѣ на кладенеца. И другитѣ видѣха същото нѣшито. Подир ботилката повече от сто прѣдмѣта одушевени и неодушевени се показаха прѣд погледа ни прѣз двата дена на изслѣдванието ми.

Най-забѣлжително е че всичкитѣ тѣз видѣния се получават верѣд бѣл денъ и колкото по-іасно грѣе слънцето, толкоз по-іасно видими стават и тѣ. Спомніам си че във всички обитавани кѣшти, тѣмнината е била едно съштественно условие за поіавлението на духоветѣ.

Въображението играе една голѣма роліа в този вид видѣния; прочее за да се убѣдіа че туй което виждах не произхождаше от влианието на възклицаниата на лѹбопитнитѣ, които се намираха около кладенеца, аз помолих всѣки един от тѣх да ми изложи накратко върху книга, описанието на туй, което е видѣл. Мѣжду всичкитѣ съштествуваше едно поразително сходство.

Кладенеца на полковник Дейер е един обикновен кладенец по формата си, като всички, каито се намират в чифлицитѣ на Виргиніа и прилича на петдесетѣх други кладенци в околността, но в които не се открива ништо подобно. От тука теглат вода за домакинството, една вода толкова чиста, штото ко-

гато свѣти слънце, се вижда на дъното бѣлия пѣськ. Стѣнитѣ му, от червени тухли, са тук—там обраснали с мъх. Той получава водата си от 8 извора. Обикновено има вода от 8 до 10 крака дълбочина, а цѣлата му дълбочина е 30 крака (около 10 метра).

Невъзможно е да се обяснят причинитѣ, които пораждат тия чудни явлениа въз водата на магическия кладенец. Слѣд като изоставих повече от петдесет обяснения, които ми се прѣдставѣха послѣдователно в ума, прѣз четиристотин и осемтѣх часа, които употребих да наблюдавам с просто око и далекоглед, да изслѣдвам, като се спуштах вътрѣ и изпитвах прѣст по прѣст цѣлия кладенец, дано откриа огледала или други нѣкои майстории, с които са си послужили нѣкои шарлатани да ни лъжат,—аз не мога повече да противостоѣа на очевидността. Врѣщам се от Килдар по смаѣан от колкото бѣх като отидѣх. Видѣх възшебния кладенец; видѣх много повече нѣшта отколкото можих да ви опиша тук и се съзнавам за съвършено неспособен да ви обясна причината им.

Какво е духовния свѣтъ?

(из Moniteur)

Кой спирит не си е задавал този въпрос? Знайно е че съществува; нашитѣ отношения със задгробния свѣтъ ни дават увѣрение; но какъвъ е той? Всѣки трѣси да узнае; питат древността и се губат в прѣдположения. Ништо, паистена не очаровава тъй както неизвѣстното. То е един магнит, който привлича; то е една задача, на коѣто трѣсят рѣшението, едно х, на което искат да познаѣат стойността.

Различнитѣ религии, които си сподѣлят човѣческата съвѣст, са обкръжили задгробния живот с толкова таинственост, са го прѣдставили под тол-

нова различни краски, штото човек се напълва с ужас при самата мисъл за него. На спиритизма прѣдлѣжѣше да подигне единия край от завѣсата коіато закрива този таинствен мир. Ако не іа е дигнал цѣлата, то ни е поне доволно научил за да разпрѣсне страховетѣ ни и да породи в нас надѣжда. Той ни научи че нашия свѣт не е освѣн второто издание на онзи (духовния) свѣт; че духоветѣ съставляат цѣло едно население, което пълни пространството, движи се наоколо ни и се бърка във всичко което вършима. Тѣ не са, както често мислим, съществата отдѣлно сътворени, но душитѣ на тѣзи които са живѣли върху земята или върху други планети, които имат тѣло като нашето, но флуидическо и невидимо в нормално положение.

Това първо откритие задоволява вече отчасти жаждата ни за познание. Но човек иска да тикне оште по-далеч изслѣдваната: каква е организацията на онзи свѣт? Кои са законитѣ които царствуват в духовния мир? Какви са заниманията на това безбройно население духове? Аллан Кардек ни дава едно описание в својата чудесна „*книга на духоветѣ*“ и ний го върваме основателно, понеже то е направено от самитѣ духове. Но Аллан Кардек не е погледнал задгробния живот освѣн от към неговата морална и духовна страна.

Ето, че един член от Сведенбургската Църква, автор на една книга озаглавена: *за духа и човѣка като духовно същество*, духовника Шонсей Жил, е задълбочил по навѣтрѣ в своитѣ изслѣдваня и ни е прѣдставил духовния мир под една нова форма. Неговата концепция (схватка) е доволно оригинална за да іа прѣдадем на читателитѣ си.

Слѣд като установіава че съществува едно духовно (спиритуално) вѣшество, той закліучава че всичко, което е нужно за създаването на един духовен отличителен мир и на същества от духовно вѣшество, става неизбежно слѣдствие, понеже, казва

той, ако един материален мир може да бъде съставен от материални вѣштества, навѣрно не е нелогично да заключим че един духовен мир съставен от толкова и тъй разнообразни прѣдмѣти трѣбва да бъде създаден от духовни вѣштества. Да вземаме противното ште бъде съвършено глупаво.

„Нашитѣ учения ни учат, казва той, че духовнитѣ вѣштества имат помѣжду си еднакви отношения, каквито и мѣжду материалнитѣ вѣштества. Тѣ са твърди, тѣчни, газообразни. Твърдитѣ съществуват под всичкитѣ различни форми на материалния мир. Има земи, скали, метали, като злато, сребро, желязо, във всичкитѣ разнообразности по качество и форма, и тѣ съставляват едно пълно минерално царство от духовни вѣштества. Тѣзи вѣштества, като са така организирани под вид на растения и минерали, то има същото растително и животно царства, създадени върху минералното и които имат с него еднакви отношения на тия, които имат съпититѣ царства и в материалния мир. Духовната земія съдържа същото планини, бърда, долини, рѣки и потоци. Върху тѣзи земія трѣвата, цвѣтіята, лѣсоветѣ и дърветата от всѣки вид растат из въздуха, животнитѣ ходят по земіята и духовнитѣ същества които іа обитават имат си жилишта, градини, ниви. Тѣ виждат прѣкрасни пейзажи и съзерцават небето над себе си. Тѣхната духовна земія е тъй твърда и здрава под стѣпкитѣ им, както нашата материална земія под нашитѣ стѣпки. Духовнитѣ прѣдмѣти са іаки или меки, твърди или тѣчни, студени или топли, лежки или тежки, остри или гладки, прозрачни или непрозрачни, и, като тия на нашата земія, имат всички видове форми, бои, качества. Има, при това, много форми и качества, които не могат да съществуват в материята, понеже е твърдѣ груба и бездушна в сравнение с духовнитѣ вѣштества.

Сега, може би да ни бъде, и е даже понѣкога, забѣлѣзано, че този начин гледание духовния мир

не е освѣн просто материализиране, прѣдаване не му качествата, които притежава нашия свѣт; и, вслѣдствие тѣзи заблѣжка, достигат да казват, че ний прѣдставяме просто един друг материален мир. Туй би било вѣрно ако вѣштествата и прѣдметитѣ на духовния мир нѣмаха освѣн качествата на материалнитѣ прѣдмети; но, както ште видим скоро, тѣ имат много повече други качества, които не могат да притежават материалнитѣ прѣдмѣти и които са напълно по-прѣвзходни по форми, произхождение и отношение от тѣзи, които съществуват в нашия свѣт.

Но да прѣдположим един духовен мир, който нѣма нищо общо с нашия, нито даже вѣштеството и формата, какво ште излѣзе? Ний ште бъдем принудени да потвърдим че такъва един мир съществува, без да можем да си съставим едно поніатие и да си го прѣдставим под нѣкоя форма или състоіание, понеже прѣдполагаме че нѣма такива. Той нѣма ни планини, ни бърда, ни ливади, ни рѣки, ни слънца, ни свѣтлина, ни атмосфера; нищо общо с този свѣт. Какво е той тогаз? Нищо. То не е един свѣт, понеже същинското поніатие за свѣт, прѣдполага вѣштество, форми и прѣдмети, така штото сме принудени да се придържаме само на простото утвърждение, че съществува един друг свѣт и, като не можем да имаме поніатие за него, тѣй като според прѣдположението че нѣма никаква форма, той нѣма нищо общо с този свѣт, ний отричаме съществуването му чрѣз самитѣ тѣзи условия, които поставяме за утвърждението му.

Именно отъ това глупаво отричание всѣкаква възможна форма съществуване на духовния мир като, отъ друга страна, съштемременно се мъчим да го схванем и да си дадем смѣтка за него, са произлезли тѣзи съмнѣния и отрицателности върху реалността и възможността на духоветѣ да бъдат дѣйствително чловѣшки същества и с чловѣшки форми. Неможе да има срѣдніо положение мѣжду от-

ричанието на един вѣштествен духовен мир и признаването че той трѣбва да бѣде подобен на нашия, в общитѣ си форми и отношения, понеже, ако направим и най-малката крачка оттатък простото утвърждение, че духа има едно съществуване, в съвършено неизвѣстни за нас условия, ний трѣбва да кажем че има вѣштественно естество и форма и, по логическа послѣдователност, че има всичко каквото е нужно за съставянието на един свѣт.

Ето зашто, като утвърждаваме съществуването на духовни вѣштества, форми и на един духовен мир подобен на нашия в общия си изглед, макар да го прѣвъзходствува в всѣко отношение, ний не изнасилваме никоѳа аналогия, нито противорѣчим на нѣкой закон от логиката. Оште повече, ний се съгласяваме с откровението, тъй като цѣлата библиа обличава дѣйствителното и вѣштественно естество на духовния мир и ний достигаем до едно заключеніе, което не можем избѣгна без да се турим в противорѣчие със всичкитѣ познати закони на логиката и съществуването.

Отговора ни на въпроса: какво е духовния свѣт? е тогаз слѣдуиуштия: *той е един дѣйствителен свѣт, съставен от всички форми които са нуждни за създаването на един свѣт.* Той е обективен за всички чувства на тѣзи които го населяват и много по-осѣзаем, вѣштествен и дѣйствителен за тѣх, отколкото не е този свѣт за нас и при това той не е материален; той е толкоз различен от всѣкаква материална форма, колкото душата от тѣлото“.

Ний не смѣиме да се произнесем върху пълната дѣйствителност на тѣзи концепция за духовния мир. Обаче, тя може би не е твърдѣ лишена от истини. Духа има способността да си създаде едно флуидическо тѣло, на което прѣдава такава или онакава форма: или тѣзи на послѣдніото си съществуване, или нѣкоѳа от прѣдидушитѣ. Зашто да не може да си създаде флуидически мѣстности подобни на тѣзи

които е обичал прѣз земното се съществуване, едно жилище със всичкѣ му притурки и да прѣвъзсѣздава сѣ така флуидически украсениата на земното си обиталище или да произведе нѣкое ново по вкуса си. Духоветѣ, казва Аллан Кардек, дѣйствуват върху флуидитѣ с помощта на мисълта и волята. Тѣ им налагат такава или онакава посока; тѣ ги сбират, прѣобразуват или разпрѣсват; тѣ съставят от тѣх цѣлини с опрѣдѣлен изглед, форма и боа. Вѣрваме, че в такава смисъл разсѣждава и негово благоговѣйство Шонсей Жил.

Един пресвѣтен дух, когото допитахме по този прѣдмѣт, ни каза че това било възможно; но той притури, че тѣзи флуидически възсѣздавания били работа на духове опште привѣрзани към земнитѣ нѣшта; че духоветѣ, които са достигнали на една висока степен развитие имали други ламтения; вмѣсто да се прѣдадат на възпроизвеждане земния живот, тѣ си сѣздавали занимания от по-възвишено естество и си давали за мисия да помагат, чрѣз флуидическото си дѣйствие за облѣгчение на физическо-болнитѣ и морализациата на челоувѣчеството.

Така разбрано, това схващаніе на духовния свѣт, нѣма ништо което да противорѣчи на здравия разум и се даже съгласіава с това на Аллана Кардека.

Сомнамбулическо медиумничество.

(из Messenger).

Медиума е Г-жа Н..... Един дух се съобщтава чрѣз гласовия орган на медиума, който *заспива*. Духа казва: „Бѣха ми обѣштали да ме заведат у този челоувѣк, а при това, аз съм сѣ тук, сѣднал върху бѣлата плоча коіато покрива гроба ми“.

Въпрос:—Как тѣй? Вий сте сѣднали върху един гроб?

Отговор:—Да; не знаѣа зашто са ме турнали там вѣтрѣ; изпнали ме в един погрѣбален ковчег, без да съм умрѣл. Дълго време стоѣх там. Най-послѣ слѣд хиляди и хиляди усилия, едвам можих да излѣза и от тогаз, стоѣа тука върху бѣлата плоча без да мога да мрѣдна. Самичак в таѣа малка черкваца, никой ме не вижда, никой ме не чува. Да можѣх поне да гледам ѣасно в туй усамотение, ами ништо не виждам.

—Аз съм чловѣка за когото ви говорили.

—Знаѣа, един глас ми го каза сега, но аз не ви виждам и усѣштам само рѣката ви върху рамото ми.

—От колко време стоите там?

—Ето осмиа пѣть как ви говорѣа и едвам сега ми отговорѣате Господине.

—Можите ли ми каза в кои гробишта сте?

—Не, аз не познавам туй мѣсто.... Господине! Там онзи чловѣк, който минава с фенерѣа, обикалѣа често там. Е, добрѣ, аз го виках много пѣти, но незнаѣа дали зашто не ме е чул, не обѣрна никакво внимание.

—Какѣв бѣхте?

—Живописец.

—Гдѣ живѣхте?

—При башта си, в Бургонѣ.

—Името на мѣстото?

—Жоани.

—Името на башта ви?

—Петър Марто. Но башта ми не е умрѣл; той дохожда върху гроба ми неотколѣ; аз му говорих, но той не ме чу. Той носѣше един вѣнец да го тури върху гроба ми, заштото ме мислѣше че съм умрѣл, но вмѣсто да го постави върху плочата, той го тури точно върху гърба ми, без да ме види. Той си отиде и аз останах пак тук.

—Но, лѣубезни ми приателю, вий сте дѣйстви-телно умрѣл, аз ште ви го потвѣрда еѣ—сега.

—Аз, умрѣл! Ох, не! Но аз толкова страдах да гледам всичко туй, което видѣх и при това да стоѣа в ковчега там долу в този гроб! Даже е чудно как не съм умрѣл. Но аз чувствавам че края наближи, по далеч не мога ѣа кара. Ох! да, твърдѣ близо съм.

—Хайде, приятелю мой, отколѣ вий стоите върху него камък, станете и елате сѣднете върху този стол.

—Ах! И аз туй искам; чакайте малко, понеже съм доста слаб и извинете, че нѣмам облѣкло, освѣн плаштеницата в коѣато са ме огънали.

Медиума става и духа, който дѣйствиува чрѣз него, се обвива грижливо, подpira се на рѣката ми и дохожда да сѣдни върху моѣа стол, като изпушта една въздишка от задоволение.

—Тогаз, трѣбва да са ви посѣштавали често родителитѣ ви във вашето усамотение?

—Тѣ ме мислѣха умрѣл и дохождаха, както хората дохадѣатна гробиштата да посѣштават гробоветѣ на умрѣлитѣ си. Но тѣ трѣбваше да ме съзрѣат, мене, който не бѣх умрѣл. Защо не ме съзрѣха? Какво им направих?—Никога ништо лошо. Казали им че съм умрѣл.... Но аз нали им казвах, че не съм!..

—Как е вашето собствено име?

—Алфонс.

—Госп. Алфонсе, вий трѣбва да сте били болни? Трѣбва да сте пазѣли лѣглото?

—Да, но не бѣх болен. То бѣше слѣд паданieto ми.

—Ѣа ми го разкажете, да видим.

—Аз паднах от една стѣлба и помислиха ме за умрѣл; но аз не бѣх, тѣй като видѣх и чух всичко което направиха и казаха.

—Господин Алфонсе, тѣ не са се измамили никак; в това падание вий сте се убили. Това, което ви очудва и не ви дава да вѣрвате, казвате, било че сте ги чули и видѣли и че дълго време слѣд туй,

а и до сега оште, вий виждахте башта си да ви но си вѣнци. Е, добрѣ, аз ште ви го разіасна това.

Нашето съштество е съставено от три елемента, които са: дух, околородушник и тѣло. Нашето съштество без духа е ништо. То е една масса от събрани молекули, които се разтлѣват бързо слѣд смъртта ни. Смъртта се причиніава от разтроіаванието на един или нѣколко органи, или когато цѣлиа организм не може повече да функционира по нѣкоіа болѣст или каква да е поврѣда. Тогаз казват: еди кой умрѣл. Но не той е умрѣл, а само тѣлото му. Тѣлото само по себѣ си не е способно за ништо; духа го кара да дѣйствува, нашето „аз“, което мисли и заповѣдва, и това „аз“, това „ний“, е душата. Душата веднѣж отдѣлена от тѣлото се нарича дух. Штом излѣзе из тѣлото и той вижда, чува, усѣшта, разбира, много по-добрѣ от колкото в тѣлото. Додѣто сме затворени в тѣлото, ний сме в робство прѣз цѣлото си земно съштествувание. Само слѣд смъртта ставаме свободни. Така, Госп. Алфонсе, не скърбете за ништо. Ако послушате моитѣ съвѣти, вий ште видите и други чудесности, и ште ви се кажат думи, които ште ви омаіат оште повече, тѣй като, видите ли, ний не умираме никога. Духа е безсмъртен. Вѣрватели в Бога?

—Вий ме смаіахте. Завѣдете ме при башта ми.

—Добрѣ, ей, сега. По-напрѣд ми кажете датата на смъртта си?

—Това се случи в събота, 3 Август, 1867.

—1867! Е, добрѣ, Госп. Алфонсе, ето 7 години откак сте умрѣли, тѣй като сега имаме 1874.

—Ох! Не!... Него день аз бързах, да довърша по-скоро работата си, понеже на другиа день штѣше да има тържество в околността.

—Кажете ми, вѣрвате ли в Бога?

—Ако имаше Бог, штѣше ли да ме остави там самичак?

—Но помислѣхте ли нѣкога да се помолите?

—О, не!

—Е, добрѣ, искате ли да се помолите?

—Заедно с вас,—зашто да не искам? (Моли се заедно с призователя)

—(Слѣд молитвата) Боже мой! Какво виждам? Струва ми се че ума ми се забърква. Струва ми се че виждам ангели.... (духове) Аха! Какво ми говориат тѣ?

—Повторете туй което чувате!

—Думат ми: „твоитѣ изпитания са свършени, благодари приятеля, който ти помогна и ний щете завѣдем в едно по-честито обиталище“. Господине, аз си отивам: казват ми че штѣл съм пак да ви видя. Спомниай си за Алфонс Марто, умрѣл 23 годишен. Оттѣглям се, понеже има тука един дух, който иска да заеме мѣстото ми. Благодаря и до виждане.

(Извод из „Разговоритѣ ми с духоветѣ“, от Алберик Діуно).

*
* *

Спиритизма, като е очистителъ и опростотворителъ на всемирната нравственност, щете срути грубитѣ грѣшки на челоувѣчеството; той дохожда тъкмо на време да разрѣши опште неразрѣшената задача, върху съдбата на челоувѣшката душа, и да освѣтли тайнитѣ на смъртта. Той щете подкопае старата народна поговорка, коіато казва че: „умрѣлитѣ не се връштат никога да ни разправіат как минават на онзи свѣт“.

Ште отговоріа навсички тѣзи, които казват тѣй, че се маміат и зада им докажа грѣшката, приканвам ги да прочетат „Разговоритѣ ми с духоветѣ“, гдѣто на всѣка страница тѣ щете се удариат в очевидната, осіазаема истина. Да, умрѣлитѣ се връштати дохаждат да ни казват как се намират на онзи свѣт, тѣ дохаждат даже да потвърждават самоличността си. Отървани от тѣлото си, тѣ могат да ни дават толкова интереснитѣ съобщтения и картинни описания

за смѣштеніето, което придружава тѣлесната смърт. Нека благодарим Бога и всичкитѣ добри упѣтници — духове, които се посвѣтиават да ни изучват за онзи свѣтъ.

Алберик Діуно.

Мандеб

(Из Messenger).

Всеѣки е чувал, вѣрваме, да говорят за Каглиостро, който за едни е велик чудотворец, а за други смѣл авантюрист, не лишен от извѣстно количество знание.

Каглиостро незнаѣше какво подразбират в модерния език под думата магнетизм, но го практикуваше, като човекъ, който го знае на прѣсти. Същото тѣй незнаѣше и какво нѣшто е хипнотизма, уж измислен прѣди четиридесет години, но го практикуваше еднакво. Той изучил тиа двѣ науки в Египет, в Каиро, гдѣто го знаѣли от много вѣкове насам. Каглиостро не криѣше че всичко което знаѣше, го дължѣше на Египтянитѣ и даже се гордѣеше че му са учители. Доста прѣди доктор Бред, който криво минава за изнамѣрвател на хипнотизма, той знаѣше, че като накара нѣкой чувствителник (Sensitif) да вторачи погледа си в един лѣскав прѣдмѣтъ, може не само да го прѣспи, но и да узнае от него какво се върши другадѣ. Каглиостро повтори в Германия, Русия, Франция, този опит, много добрѣ познат в цѣлия изток, особено мѣжду Арабитѣ, които го наричат *Мандеб* (сънъ) и го извършват съшто като тѣх. На мой ред, аз поисках да упражна Мандеба и за да се увѣриа в изумителнитѣ му слѣдствия, просто почнах да копирам Каглиостро, Арабитѣ и Ориенталцитѣ. Ето в какво се състои опита на Мандеба.

Покривам с един бѣлъ плат една масичка; върху плата, посрѣд масичката, поставям една кристал-

на чаша пълна с вода и зад чашата една запалена свѣшъ, по такъв начин че пламъка на свѣшъта да се вижда въз другата страна прѣз чашата. Въз тѣз друга страна, е сѣднало лицето върху което искам да извърша опита, близо до самата масичка. Както Каглиостро и Арабитѣ, аз стоѣа зад лицето, на което заповѣдам да си устрѣми неподвижно погледа в пламака на свѣшъта, што вижда прѣз стѣклото, подир което тургам долниата част на рѣцѣтъ си на връха и от прѣдѣ на главата без да достига до челото. Двѣ или три минути най-много се изтичат, откак лицето гледа неподвижно в пламъка, и аз му казвам:

— Усѣшътате ли нѣшто?

— Усѣшътам сърбел в очитѣ.

— Виждате ли нѣшто?

— Виждам един вид мъгла без форма.

— Не виждате ли един старец с голѣма бѣла брада, облѣчен в черно и с една съшъто черна четвъртита шапка?

— Никак, никак.

— Дайте внимание, гледайте хубаво.

— Не виждам ништо освѣн темнотѣ, все темнотѣ, но никаква човѣшка форма.

— Гледайте добрѣ.

— Ах! захваштам да виждам бѣло, нѣшто като снѣг. Ах! Ето че тоѣа снѣг става една брада на края на едно блѣдо лице, върху което една шапка без опрѣдѣлена форма... да, да, да..., шапката е четвъртитѣ. Тѣзи фигура е стареца за когото говорите; виждам черната му дрѣха.

Чрѣз внушение, хипнотизираниа видѣ една фигура създадена от моето въображение и коѣато исках да види. Като му дадох малко време да си почини, прѣминах на други опит. Заповѣдам му да острѣми погледа си пак въз пламъка на свѣшъта прѣз стѣклото. Попитвам го дали вижда нѣшто. Виждам

пак една мъгла с неопредѣлена форма, подир което аз му казвам:

— Не виждате ли дѣдо Матурен, който живѣе на край селото?

— Не го виждам.

— Как? Не го ли виждате?

— Не.

— Гледайте добрѣ.

— Колкото шта да гледам хубаво, не виждам друго освѣн мъгла в срѣдата на чашата, а никакъв дѣдо Матурен.

— Дръжте си неподвижен погледа и гледайте добрѣ.

— Виждам го, сега го виждам ясно.

— Какво прави? Къдѣ е?

— Той е в обора, гдѣто чеше конѣа си. Турга му ечемик в торбата.

Аз изпраштам бързо един слуга у дѣдо Матуренови, който наистина чешѣл конѣа си, точно в момента, когато го видѣ в чашата хипнотизираниа.

Един друг пътѣ, сіужета (хипнотизираниа) видѣ един друг селенин, който се връштал от града и се намирал в своіата кола, на половина пътѣ по възвишението на Лоара. На другия день отидох при селенина и, като го разпитах, гдѣ се намираще вчера по него време, той ми разправи че наистина се намирал по възвишението на Лоара, като се връштал от града. Сіужета не ме бѣ излъгал.

Длъжен съм да забѣлѣжа, че тоіа послѣден опит е мъчен и успѣва рѣдко. Аз сполучих само с тоіа сіужет и той често пъти не можѣше да види друго нѣшто, освѣн мъгла. Коего сполучвах всѣкога с него и с други сіужети, бѣше сънѣа. Когато се увѣриа че са заспали хубаво, то лесно ги разбуждам като им духна хладно въз очитѣ. С четри, пет силни духаниа можат да се разбудат и най-дълбоко заспалитѣ.

Телепатическо іасновидство

(из Ребус)

В неотколѣ издадената в Лондон книга „*едни Англичанин в Париш*“, на коіато автора, богатия филантроп Ричард Валлас, бил твърдѣ близък със сѣмейството на Лудовика Филипа, съобщтава се мѣжду друго и слѣдуиуштиа интересен факт.

„Във свръзка с походитѣ на Омалския херцог, говори Валлас, аз чух от брата му де-Монпансие слѣдуиуштиа разказ, който има особен интерес сега, когато се тѣй горѣшто прѣпираат върху спиритуализма и спиритизма. Монпансие пѣкъ го е почерпил от два вѣрни източника: от брата си (Омалския Херцог) и от генерала Кузен—Монтабан, по-сетнѣ граф Пеликао.

Абдел—Кадер слѣд сражението при Исл и Джемма—Газуати се прѣдал на генерала Монтабан. В послѣдніото сбивание бил убит капитан де—Жеро и когато за смъртта му се получило извѣстие в сѣмейството му, това послѣдніото като да било прѣдгготвено за това извѣстие. Носѣли се слухове, че в деня на послѣдніото сбивание, даже в съштиа час, когато капитана паднал смъртно ранен, сестра му, млада, хубава и твърдѣ впечатлителна дѣввойка, отведнѣж скочила от мѣстото си с пронизителен вик, че видѣла брата си, обиколен от араби, като пада под тѣхнитѣ удари. Слѣд тѣзи думи тѣа паднала в дълбоко примирание (припадок).

Минало се нѣколко години. Генерал Монтабан, назначен за военен губернатор на Оранската област, получил писмо от сѣмейството на де—Жеро с молба да направи по-точни справки за смърта на капитана. Това писмо било писано по настоіаванието на Г-ца де-Жеро, коіато не прѣставала да мисли и говори за брата си. Прѣди мѣсец от изпраштанието на писмото до генерала, тѣа пак скочила от мѣстото си, ма-

кар не тъй буйно, и увѣрила че пак видѣла брата си. Тоз пътъ той бил облѣчен твърдѣ бѣдно в туземен костюм и копаѣл земята. Подобни видѣния ставали от време на време, за голѣмо наскърбяване на сѣмейството, което прѣписвало туй на болѣзненното въображение на младата дѣвойка. Слѣд нѣколко време тя пак заіавила че видѣла брата си в бѣли дрѣхи, с бѣла чалма на главата, да пѣй химни, както ѝ се сторило, по арабски. Тя молила родителитѣ си да направят справки, което ги и заставило да пишат на генерала Монтанбан. Този направил всичко каквото можил и слѣд нѣколко време дошло извѣстие, че в едно от пограничните села на Марокко се намирал един плѣнник французин, който в послѣдните двѣ три години се бил съвършено побъркал в ума и бил по рано обѣрнат в мохамеданство. Но понеже лудостта му била тиха и безвредна то го държали в джамата. Разбира се, че трва извѣстие, минало прѣз толкова рѣцѣ, било далеч не така опрѣдѣлено, както го прѣдавам тука, но такава била същността му.

Мѣжду това Монтанбан получил друго назначение и когато, слѣд година от пристиганието на замѣстника му, се възобновили пак молбитѣ за справка, оказало се, че плѣнника французин умрѣл, но от французкия документ, намѣрен в него и донесен в Оран, се узнало, че той бил без съмнѣние капитан де—Жеро.

РАЗНИ.

Прѣдчувствие и фаталност — Всичките Бельгийски вѣстници публикуваха страшната случка с един заблѣжителен чловѣкъ, архи—милионерния лѣкаръ Павел Фарси, окръжен съвѣтник в окръга Луи. Пътя, който води от Луи за Виналмон, гдѣто живѣел симпатичния и добродѣтелен доктор, е притиснат мѣжду

един поток и надвиснали скали. Малцина минават прѣз тука равнодушни и самичкиа Г. Фарси, като че ли имал прѣдчувствие, вѣкога се страхувал кога минавал прѣз туй опасно мѣсто. Прѣз Јулий 1891 г., той направил жива забѣлѣжка на управителя за небрѣжността на администрацията, коіато не се стрѣснала от справедливитѣ искания на публиката относително тоіа опасен пѣть; но ништо не станало. Прѣз Ноември, доктора отивал за Јуи придружен от жена си. В минутата на пристиганието им под опаснитѣ скали, един куп камани се откъсват и падат въз едната страна на колата, като убива доктора и раніава само жената. Коларѣа, опасно ранен, оживіава, а конетѣ не били закачени даже. „Необикновена фаталност! пише един вѣстник; едно обръштение на колелата повече, или по-малко, и смъртната случка нѣмаше да стане. Кой ще може да обіасни нѣкога една подобна смърт?“...—Имали в подобни произшествия прѣст нѣкое интелегентно влияние? Нека чуйме какво говори по това Д. Куртепе в скорообнародваната си прѣкрасна книга: „Дѣйствието на духоветѣ върху нашето съществување е прикрито. Духа като ще се въплотиава е направил избор и *си е създад един вид съдба*, коіато е реда на положението, в което се намира; в това именно съществува фаталността. Крайната изпитніа, коіато сме си задали в живота фатално се изпълва. Духоветѣ спомагат по един посрѣдствен начин за изпълнението, на туй което трѣбва да стане. Тѣ го правіат, като се придържат от естественнитѣ закони тѣй, штото едно произшествие неочаквано и противно на тиа закони не може да се произведе отведнѣж по воліата им. Ако една стѣлба се счупи под краката на нѣкой, то смъртта е причинена от един дух за туй, че идеіата, да се качи на таіа стѣлба, е внушена от дух, а не, че духа е счупил стѣлбата. Духа е видѣл, че една стѣлба, по каквито и да е причини, е станала готова за счупвање и повлиава на чловѣка да се качи. По

тоѣа начин смъртта е естествена и е резултат на прикритото влияние на един дух върху повѣдението на един человек. Също ако един человек умре ударен от грѣмотевица, духоветѣ не създават таѣа грѣмотевица или отправѣат към человекѣа, но само внушават на человекѣа да мини прѣз това мѣсто гдѣто виждат, че ще падне грѣмотевицата. По същитѣа начин духоветѣ ни отърват от опасност. Тѣ не могат да отмахнат куршума който иди към нас, но могат да повлияѣат на ума на този, който тегли, за да не може да ни улучи, или пък на нашия ум, да се отдрѣпнем от мѣстото. Това което Бог иска ще бѣде; ако има забава или спѣнка, то е по волята му.“

Едно спиритическо извѣстие.—Г. Симонс, от Род Исланд, бивши сенатор в Съединенитѣ Штати, имѣ любопитството да отиди един день прѣз 1849 или 1850 в един спиритически кръжок. Биде му казано чрѣз чукание и чрѣз азбуката, че син му бил съсѣчен в Калифорния, подир което тѣлото му било скрито в кухнята на едно дърво, слѣд като го посолѣли (види се, да не мирише); мѣстото на това дърво бѣше описано подробно, до един приток на рѣката Фѣатер Ривър. В това време нѣмаше ни желѣзница, ни телеграф за Калифорния. Сенатор Симонс бѣше получил извѣстѣа от сина си с послѣднѣата пошта и трѣбваше тогава около един мѣсец за да получи отговор от Сан-Франциско. Поразен от едно подобно съобщение, получено по такъв странен начин, той писа незабавно на приатели в Калифорния. При получаването на писмото тѣзи били съвършенно развълнувани от лицеуването на младѣа Симонс. Захванали да трѣсѣат означеното дърво, на което описанието бѣше съобщено от невидимитѣ, и намѣрили тѣлото на младѣа человек, както било извѣстено.

Друго спиритическо извѣстие.—Един абонат на в. „Religio—Philosophical Journal“, Г. Уилѣам Сулѣван, из

Огден Утах, пише слѣдуишето: „На 3 послѣдни Јуний, около 9 часа вечерта, жена ми получи, посредством дъсчицата, едно извѣстие за смъртта на един стар училищен приателъ. Съобщителъа извѣстиаваше просто: „Вашиа стар приателъ В. С.... умрѣ.“ Името бѣше писано цѣло и покойниа, живѣеше 800 мили далеч от тука. Извѣстието бѣше подписано от един друг приателъ умрѣл прѣди седем години. Слѣд малко време това извѣстие бѣше потвърдено чрѣз писма и вѣстници. Смъртта станала съштия день в 3 часа вечер.“

Електрическо изгаріание тѣлата.—Древніото изгаріание тѣлата на умрѣлитѣ, което е било замѣнено в Християнитѣ със заравіание в земіата, захвашта сѣкаш пак да се въвъжда. Спирититѣ са голѣми негови защитници. Знаино е че духа не се отдѣліа от тѣлото штом человекъ прѣдаде послѣдния си дѣх. От тогаз на сетнѣ почева раздѣлението мѣжду духа и тѣлото което често се продължава за нѣкои хора повече. Когато за материалиститѣ человекъ вече не чувствува ништо, споредъ съобщитениата на духоветѣ, духа вижда, слуша и усѣшта всичко което правятъ с тѣлото му и впечатлението, което получаватъ кога то се зарове и захване да се разлага то, проѣдено отъ червитѣ, е за нѣкои груби духове, които немогатъ да се отърватъ бързо отъ материалната си обвивка, твърдѣ тегостно и ужасно. Огньа, като разрушава тѣлото, помага на духа по-скоро да разкъса материалнитѣ си връзки и го избавиа отъ много тегостни впечатления. Ето за какво духоветѣ, които знаятъ какво изпитва человекъ като умрѣ, съвѣтватъ по скорошното въвеждане на този древенъ обичай, който отъ друга страна е и здравословенъ. Ето за какво спирититѣ заштитаватъ изгаріанието тѣлата на умрѣлитѣ като по-практично и по-добро отколкото заравіанието имъ в земіата.

„Petit Electricien illustré“ обнародва един нов начин за изгаряние, който надминава много в бързина и чистота този, когото употребяват понастоящем в Италия. Него го употребяват в околностите на Филадельфия. Ето в какво се състои този осъвършенстван погръбвален начин:

Тълото, обвито въ една плаштеница от амиянт*), е поставено върху една маса от нестопителни плочи.

На главата и краката тургат двѣ плочи от мед (бакър), които съставляват двата пола на един силен ток. Слѣд туй пуштат електрическия ток прѣз тълото, което играе роліа подобна на нажежения въглен в една електрическа лампа.

В един миг изгарянието се свършва; този вид мигновено изгаряние се улеснява и отъ околния въздух.

Както виждате това е послѣдната дума на изгорителното изкуство и Американците приспособиха и оправдаха и в този случай своята прочута девица „go ahead!“

(из Messenger).

Отговор на в. „Пловдив“. — Благодарим за съвѣта на в. „Пловдив“, но не можем да го послѣдуваме, защото не ни са дават никакви аргументи против приетото ни правописание, освѣн, ако шовинистическите прѣдразсѣдъци могат да се считат за аргумент. Колкото за съвѣта, който дава на абонатите ни, ний имаме, мислим, повече право да го дадем на неговите, за да не си харчат парите по вѣстници, които и без тѣхните пари са си осигурени... и от които нѣма какво да научат, освѣн мизерни партизански поніати.

*) Негорлив минерал.

В редакцията ни се получиха:

Стенографически вѣстникъ, мѣсечно списание за наука и искусство
Год. III бр. 4, 5, 1893, София.

Бързописъ, мѣсеченъ стенографически вѣстникъ. Год. I бр. 4, 5,
1893, София.

Цѣлина, селско мѣсечно списание за стопанство, поминѣкъ, наука
и книжнина. Год. II кн. VII и VIII, 1893, Пловдивъ.

День, мѣсечно социалъ-демократическо списание. Год. II кн. X и
XI, 1893, Шуменъ.

Дѣтинска почивка, мѣсечно илюстрирано списание за дѣца. Год. II
кн. X, 1893, Силистра.

Изворъ, мѣсечно илюстрирано списание за ученици и ученички
Год. II кн. VI, VII и VIII, 1893, Руссе.

Прогрессъ, еженедѣленъ общественъ вѣстникъ. Год. I, 1893, Т.
Пазарджикъ.

Свобода, всѣкидневенъ политически-литературенъ вѣстникъ. Год.
VII, 1893, София.

Свѣтъ, мѣсечно списание за наука, литература и домаќинство. Год.
I, кн. VI и VII, 1893, София.

Православенъ проповѣдникъ, религиозно-нравствено мѣсечно спи-
сание. Год. I, бр. 7 и 8, 1893, Самоковъ.

Женский свѣтъ, периодическо списание редактирано отъ жени за
Госпожи и Госпожици. Съ притурка. Год. I бр. 12, 13, 14,
15, 1893, Варна.

Юридическо списание, мѣсечно издание. Год. V кн. VI, VII, VIII
и IX, 1893, София.

Книжици за прочитъ, мѣсечно списание. Год. I кн. III, 1893, Со-
лунъ.

Педагогически, научно-популярно мѣсечно списание за възпитатели
и учители. Год. IV кн. I, 1893, София.

Природа, илюстриранъ журналъ за наука, стопанство, ловъ и ри-
боловство. Год. I кн. IV, 1893, София.

Дума, литературно-научно-обществено мѣсечно списание. Год. III
кн. II, 1893, София.

Младина, научно-забавителенъ вѣстникъ съ картини за младежитѣ
отъ двата пола. Год. II кн. XI и XII, 1893, Казанлъкъ.

Искра, научно-литературно списание. Год. IV кн. XI, XII, 1893,
Шуменъ.

Пловдивъ, политически вѣстникъ. Год. VIII, 1893, Пловдивъ.

Македония, седмиченъ политически вѣстникъ. Год. III, 1893, София.

Китка, мѣсечно литературно списание. Год. I кн. II, III, 1893,
Хасково.

Утро, мѣсечно литературно-научно илюстрирано списание. Год. I
кн. IX и X, 1893, Шуменъ.

Свободно слово, политически вѣстникъ. Год. I, 1893, София.

Истина, политически вѣстникъ. Год I, 1893, Стара-Загора.

Ребусъ, еженедѣлно спиритическо списание. Год. XII, 1899, 600, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 1893. Адресъ: въ Редакціи журнала „Ребуса“ С.-Петербургъ. Цѣна 5 рубли за година.

Tjednik, Хърватски вѣстник за поука, господарство и обществен живот. Год. III бр. 42, 1893, Bjelovar.

КОРРЕСПОНДЕНЦИЯ.

Платили за II година: **Шумен**, Г. Подпор Дочев, Г. Бойчо Атанасов; **Нова Загора**, Г. Ив. Камбуров, Г. Н. Дограмаджиев; **Стара Загора**, Г. В. Златев, Г-ца Радка Проданова, Г. Колиу П. Анастасов (оште $\frac{1}{2}$ л.; цѣната за II год. е 4 л. за всички); **Бургас**, Г. Манол Кръстев, Г. Поруч. Манев.—**За III година:** **с. Чамурлий** (Хаск. ок.), Г. Т. Гогов; **с. Каиаджик** (Хаск. ок.) Г. Савва Маринов; **Бургас**, Г. Ив. Боиаджиов; **Руссе** Г. П. Плакидов, Г. Михайл Хр. Кожухаров (учен.); **с. Златарица** (Еленска ок.), Г. Стеф. Христов (учит.); **Шумен**, Г. Никола Пракитов, Г. Вас. Славов (заедно с 3 лев. вѣт дѣлг); **Провадия**, Г. Ив. П. Недѣлков; **Карнобат**, Г. К. Тодоров Куиумджиев (пратете оште 1 лев; абонамента е 5 а не 4 лева); Г. Х. К. Русев; **с. Ново Паничерово** (Бург. ок.), Г. Страти Димитров; **с. Оваджик** (Харман. ок.), Г. Ст. Миранзов (пратете по-скоро длѣжимитѣ оште л. 24); **Стара Загора**, Г. Д-р С. Николаев, Г. Георги Попов (учит.).—**За I и II Година:** **Шумен**, Г. Радущ Симеонов, Г. Пет. Попов, Г. Никола Бакалов, Г. Георги Николов, Г. Д-р Сиво Панов; **Нова Загора**, Общинското Управление; **Стара Загора**, Г. Ив. Черепов, Г. Ив. Евстатиев, Г. Ст. Михайловски, Г. М. Милев.—**За I и III година:** **Стара Загора**, Г. Колиу Христов Пашовски (и 0.60 л. за 2 екз. Спирит. откр.).—**За I, II и III година:** **Нова Загора**, Г. Ив. Златаров, Г. Госп. Колев; **с. Стражица**, (Кесар. ок.), Г. А. Иванов & Г. Г. Попов (за двамата общѣ); **с. Червени — Бръг** (Луков. ок.), Общинското Управление (това служи вмѣсто оправдателни документи).

Търново.—Г. Недѣлко Илиев: получен 1 л. доплата. Прочетете *корр.* в кн. III. —

Редакцията: